

กระบวนการกล่อมเกลางของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตย
ต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ กรณีศึกษาชมรมคนรักอุดร

นางสาวสุวรรณี นามบุตร

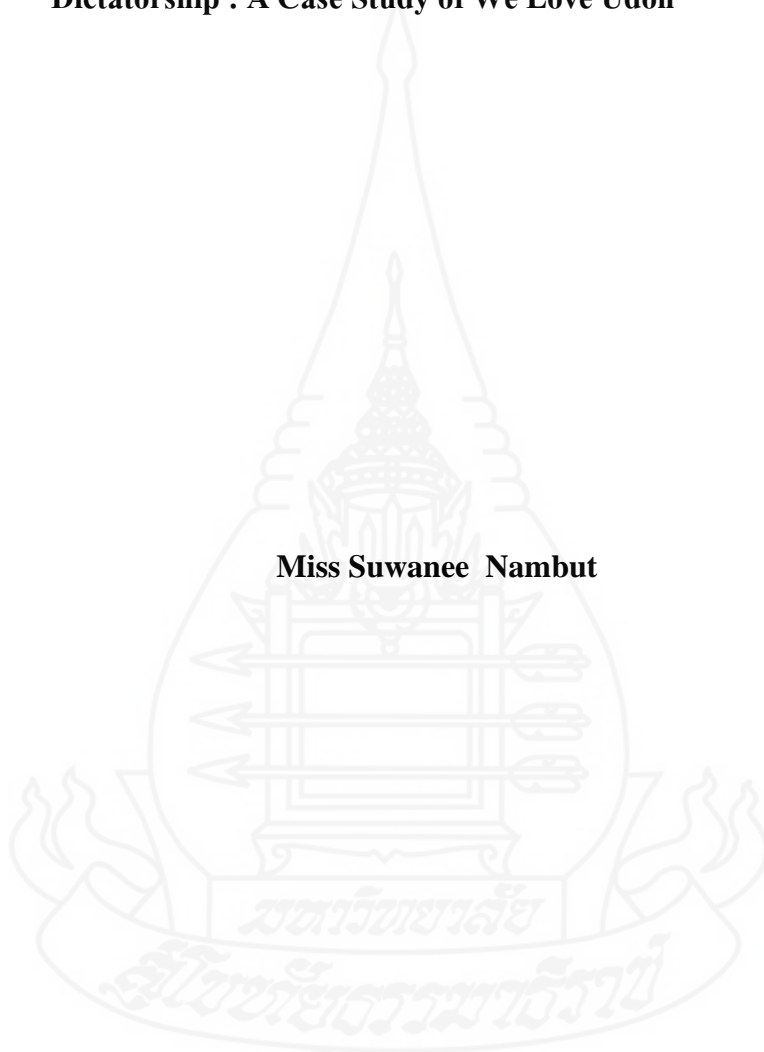

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2554

**Instruct the Political Process of the National United front of Democracy Against
Dictatorship : A Case Study of We Love Udon**

Miss Suwanee Nambut

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Political Science in Politics and Government

School of Political Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2011

หัวข้อวิทยานิพนธ์ กระบวนการกล่อมเกลาของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตย
ต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ กรณีศึกษาชมรมคนรักอุดร
ชื่อและนามสกุล นางสาวสุวรรณี นามบุตร
แขนงวิชา การเมืองการปกครอง
สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. อาจารย์ ดร. พิศาล มุกดาภิรมย์
2. รองศาสตราจารย์ธโรธร คุ้มทองคำ

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2555

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

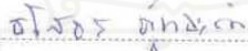
..... ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร. สติธร ธนานิธิโชติ)

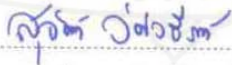
..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร. พิศาล มุกดาภิรมย์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ธโรธร คุ้มทองคำ)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสารานนท์)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร. พิศาล มุกดาภิรมย์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลักและรองศาสตราจารย์ธโรศธร ผู้ทองคำ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำแนะนำ และติดตามการทำวิทยานิพนธ์ ครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยทราบซึ่งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง ท้ายที่สุด ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อและคุณแม่ ผู้เป็นที่รัก ผู้ให้กำลังใจและให้โอกาสการศึกษาอันมีค่ายิ่ง

สุวรรณณี นามบุตร

พฤษภาคม 2555

ชื่อวิทยานิพนธ์ กระบวนการกล่อมเกลางของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ
กรณีศึกษาชมรมคนรักอุดร

ผู้วิจัย นางสาวสุวรรณี นามบุตร รหัส 2518000720 **ปริญญา** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) อาจารย์ ดร. พิศาล มุกดาร์ศรี (2) รองศาสตราจารย์ธ ไสธร **ผู้ทอ้งคำ**
ปีการศึกษา 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) วิธีการ และกิจกรรมในทางกล่อมเกลางทางการเมืองของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ ที่ใช้กับประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี (2) เครื่องมือที่ใช้ในการกล่อมเกลางทางการเมืองของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ ที่ใช้กับประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี (3) ผลที่เกิดขึ้นของการกล่อมเกลางทางการเมืองของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ ที่ใช้กับประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

การศึกษานี้เป็นแบบเชิงคุณภาพ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้แก่ แกนนำของชมรมคนรักอุดร จำนวน 7 คน และ สมาชิกชมรมคนรักอุดร จำนวน 20 คน รวมทั้งสิ้น 27 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า (1) วิธีการ และกิจกรรมที่กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ ใช้ในการกล่อมเกลางทางการเมือง คือ การสร้างเครือข่ายและขยายจำนวนสมาชิกผ่านการสมัครเป็นสมาชิกทั้งการสมัครสมาชิกชมรมคนรักอุดรและการสมัครเป็นสมาชิกโครงการฌาปนกิจสงเคราะห์ ส่วนกิจกรรมที่ใช้คือ การประชุมกลุ่มแกนนำเป็นประจำทุกเดือนเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินการและชี้แจงข้อเท็จจริงและประชาสัมพันธ์ข่าวสารผ่านแกนนำไปยังสมาชิกในแต่ละหมู่บ้าน รวมทั้งการจัดเวทีปราศรัยเพื่อแสดงออกทางการเมืองและกระตุ้นให้สมาชิกตื่นตัวทางการเมืองอย่างสม่ำเสมอ (2) เครื่องมือที่ใช้คือการใช้สื่อวิทยุ หนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต เป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ ติดต่อสื่อสารกับประชาชน รวมทั้งใช้สื่อเป็นเวทีในการแสดงความคิดเห็นร่วมกันระหว่างกลุ่มแกนนำและประชาชน (3) จากวิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือที่กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ ใช้ในการกล่อมเกลางทางการเมือง ดังกล่าว ส่งผลก่อให้เกิดปรากฏการณ์ การรวมตัวกันของประชาชนจำนวนมากออกมาแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเพื่อแสดงจุดยืนทางการเมืองร่วมกัน

คำสำคัญ การกล่อมเกลางทางการเมือง กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ
แห่งชาติ วัฒนธรรมทางการเมือง ชมรมคนรักอุดร

Thesis title: Instruct the Political Process of the National United front of Democracy Against Dictatorship : A Case Study of We Love Udon

Researcher: Miss Suwanee Nambut; **ID:** 2518000270; **Degree:** Master of Political Science (Politics and Government); **Thesis advisors:** (1) Dr. Pisal Mukdarasamee; (2) Thasothorn Tootongkum, Associate Professor; **Academic year:** 2011

Abstract

The objectives of this research were to study: (1) the political socialization methods and activities used by the United Front of Democracy against Dictatorship (UDD) in Udon Thani Province; (2) the political socialization tools used by the UDD in Udon Thani Province; (3) the results of the UDD's political socialization activities in Udon Thani Province.

This was a qualitative research based on interviews with a sample population of 27 people, consisting of 7 leaders and 20 members of the We Love Udon Club. Data were collected with an interview form and analyzed through descriptive analysis.

The results showed that: (1) the political socialization methods the UDD used were network building and recruitment of new members to both the We Love Udon Club and the funeral charity project. The activities they used were monthly meetings of group leaders to set operations plans, having all the leaders spread news to people in every neighborhood, organizing public speeches, and regularly stimulating members to be politically aware and active. (2) The tools they used were radio programs, newspapers and Internet for public relations and communicating with the public. Both group leaders and members used the mass media as a forum to express their views. (3) The result of the political socialization activities was a phenomenon of a large number of people joining to express their shared political standpoint.

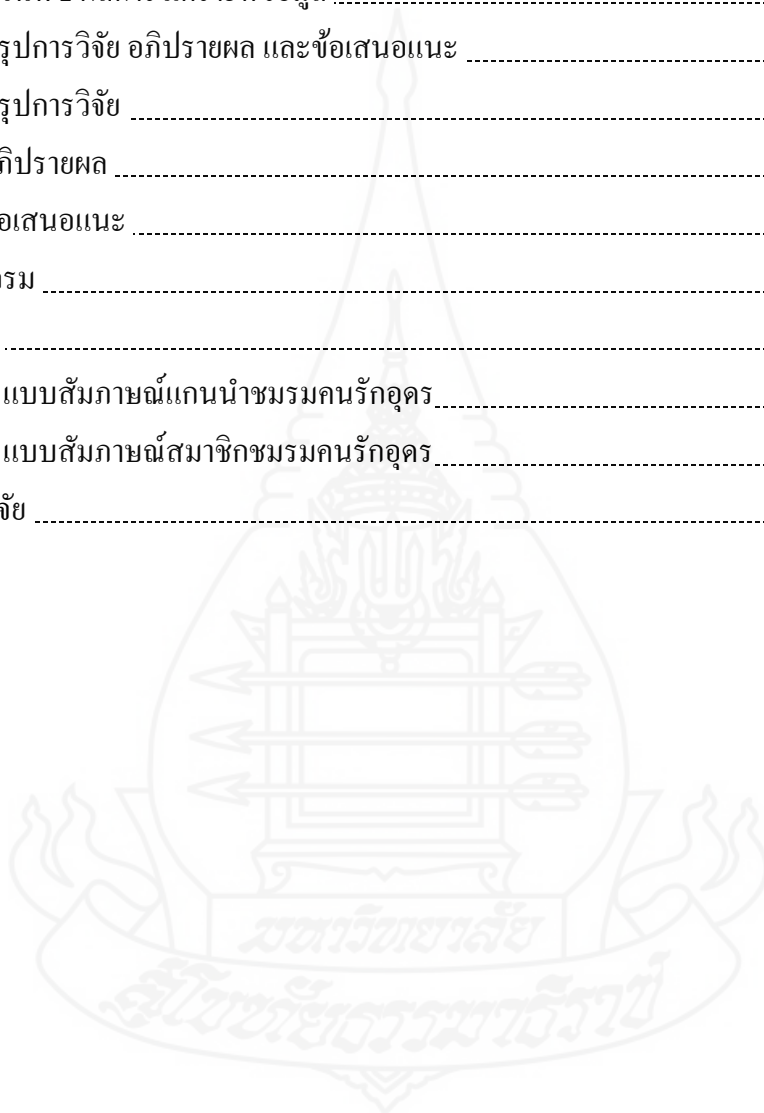
Keywords: Political Socialization, United Front of Democracy against Dictatorship, Political Culture, Udon Thani Province, We Love Udon Club

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิด ทฤษฎี	6
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมือง.....	6
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวทางสังคม.....	16
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ทางการเมือง.....	18
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย.....	20
ประวัติความเป็นมาของชมรมคนรักอุดร	24
ประวัติความเป็นมาของจังหวัดอุดรธานี	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	30
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	30
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	31
การเก็บรวบรวมข้อมูล	32
การวิเคราะห์ข้อมูล	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	33
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของแกนนำและสมาชิกชมรมคนรักอุดร	33
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	34
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	42
สรุปการวิจัย	42
อภิปรายผล	45
ข้อเสนอแนะ	46
บรรณานุกรม	49
ภาคผนวก	55
ก แบบสัมภาษณ์แกนนำชมรมคนรักอุดร	56
ข แบบสัมภาษณ์สมาชิกชมรมคนรักอุดร	61
ประวัติผู้วิจัย	66

ณ

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย 4

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในประเทศไทยนั้น อำนาจอิสระในประเทศ หรือ อำนาจอธิปไตย ได้กลายเป็นของประชาชน เมื่อได้มีการประกาศใช้ รัฐธรรมนูญฉบับแรก ซึ่งมีชื่อว่า “พระราชบัญญัติรัฐธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช 2475” ในวันที่ 27 มิถุนายน 2475 หรือสามวันหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง โดยมีคำปรารภและมาตราแรกดังนี้

โดยที่คณะราษฎรได้ขอร้องให้อยู่ใต้รัฐธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยาม เพื่อบ้านเมืองจะได้เจริญขึ้น และโดยที่ได้ทรงยอมรับตามคำขอร้องของคณะราษฎร จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยมาตราต่อไปนี้ มาตรา 1 อำนาจอิสระในประเทศนั้นเป็นของราษฎรทั้งหลาย

รัชกาลที่เจ็ดได้ทรงลงพระปรมาภิไธยที่ทำรัฐธรรมนูญฉบับนี้โดย ไม่มีผู้รับสนองพระบรมราชโองการ ดังเช่นพระบรมราชโองการในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ซึ่งแตกต่างไปจากรัฐธรรมนูญอีก 17 ฉบับต่อมาหลังจากนั้นที่มีผู้รับสนองพระบรมราชโองการเสมอ รัฐธรรมนูญฉบับแรกนี้จึงเป็น รอยต่อ ระหว่าง ระบอบราชาธิปไตย ที่อำนาจอิสระเป็นของพระมหากษัตริย์ กับ ระบอบประชาธิปไตย ที่อำนาจอิสระเป็นของประชาชน และมีฐานะเป็น หนังสือมอบอำนาจอิสระในประเทศ ให้กับ “ราษฎรทั้งหลาย” โดยพระมหากษัตริย์ซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจอิสระเดิม ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยมอบอำนาจอิสระด้วยพระองค์เอง ระบอบประชาธิปไตยที่ “อำนาจอิสระในประเทศเป็นของราษฎรทั้งหลาย” โดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ จึงเริ่มต้นในประเทศไทยนับแต่บัดนั้น

เมื่ออำนาจอิสระในประเทศเป็นของประชาชน ประชาธิปไตยจึงก่อให้เกิด หลักสิทธิเสรีภาพ และต้องมีการประกันสิทธิเสรีภาพให้กับประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศ และโดยที่ประชาชนร่วมกันเป็นเจ้าของประเทศ ตามหลักกฎหมายในเรื่องการเป็น เจ้าของร่วม นั้น ถ้าของสิ่งใดมีเจ้าของมากกว่าหนึ่งคน ทุกคนย่อมมีส่วนเป็นเจ้าของในสิ่งของนั้นอย่างเสมอกัน ถ้าเอาไปขายก็ต้องแบ่งให้มีส่วนแบ่งไปเท่าๆ กัน ดังนั้น ในระบอบประชาธิปไตย ประชาชนทุกคน – ไม่ว่าจะ เป็นเพศไหน หรือมีการศึกษาสูงต่ำอย่างไร หรือยากดีมีจนแค่ไหน หรือนับถือศาสนาใด – ย่อมมี

ส่วนเป็นเจ้าของประเทศอย่างเสมอกัน ทำนองเดียวกันกับการที่คนหลายคนร่วมกันเป็นเจ้าของบ้านหลังหนึ่ง เจ้าของบ้านทุกคนย่อมมีสิทธิและมีเสรีภาพในบ้านหลังนี้อย่างเสมอกัน

โดยเหตุนี้ ประชาธิปไตยนอกจากจะทำให้เกิดสิทธิเสรีภาพ ยังทำให้เกิด หลักความเสมอภาค ขึ้นมาพร้อมกันด้วย ในประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยประชาชนจึงมีความเท่าเทียมกัน ในระบอบนี้ประชาชนจะเป็นเจ้าของชีวิต มีสิทธิส่วนบุคคล และมีเสรีภาพในการเลือกวิถีชีวิตของตนเอง โดยที่ไม่จำเป็นต้องคิดเหมือนกัน เชื่อเหมือนกัน หรือเห็นเหมือนกัน หากสามารถที่จะ แยกต่าง กันได้ ประชาธิปไตยจึงเป็นเรื่องของความ หลากหลาย ภายใต้หลักความเสมอภาค สำหรับในเรื่องอันเป็นเรื่องของส่วนรวม หรือในเรื่องของการเมืองการปกครอง โดยเหตุที่ประชาชนแตกต่างกันและมีความเห็นที่แตกต่างกันได้ หากไม่สามารถ เห็นพ้องต้องกันได้ ประชาธิปไตยซึ่งเป็นการปกครองโดยประชาชน ก็จะต้องตัดสินใจปัญหาโดยใช้ หลักเสียงข้างมาก แต่การใช้หลักเสียงข้างมากอย่างเดียวนั้น จะกลายเป็น เศ็จฉการเสียงข้างมาก ไปได้ ประชาธิปไตยจึงต้องมีการ กู้มครองเสียงข้างน้อย ด้วย เพราะประชาธิปไตยมิใช่ระบอบการปกครองแบบพวกมากลากไป หรือระบอบพวกมากเป็นใหญ่ เสียงข้างมากจึงต้องรับฟังและเคารพเสียงข้างน้อยด้วย หลักประชาธิปไตยทั้งสามประการนี้คือ หนึ่ง อำนาจสูงสุดเป็นของประชาชนและเป็นการปกครองโดยประชาชน สอง สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค และ สาม การปกครองโดยเสียงข้างมากที่กู้มครองเสียงข้างน้อย คือความหมายและหลักการของ “ประชาธิปไตย” ประชาชนชาติใดที่ต้องการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย จะต้องนำหลักการดังกล่าวนี้มาเขียนเป็น กติกา เพื่อใช้ในการปกครองตนเองของประชาชน กติกานี้ก็คือ รัฐธรรมนูญ นั่นเองการปกครองในระบอบ “ประชาธิปไตย” ไม่เพียงแต่จะต้องมีกติกา หรือรัฐธรรมนูญที่จะกำหนด ระบบ ที่ใช้ในการปกครองประเทศภายใต้หลักการดังที่ได้กล่าวมาเท่านั้น สิ่งที่สำคัญไม่น้อยไปกว่าก็คือ คน หรือประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของประเทศ ที่มีความแตกต่างหลากหลายภายใต้หลักสิทธิเสรีภาพและหลักความเสมอภาค จะต้องมีความเป็น “พลเมือง” ระบอบประชาธิปไตยที่เป็นการปกครอง โดยประชาชน หรือการปกครองที่ประชาชนปกครองตนเอง จึงจะประสบความสำเร็จได้ ในทางกลับกัน ประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยที่มีได้ทำให้ประชาชนเป็นพลเมือง หรือไม่มี “การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง” ประชาธิปไตยก็จะล้มเหลว และเต็มไปด้วยอุปสรรคปัญหา

นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีเหตุการณ์ทางการเมืองเกิดขึ้นมากมาย สาเหตุและปัจจัยที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์เหล่านั้นก็มักจะแตกต่างกันไป รวมถึง กิจกรรม วิธีการ และ แนวทางการดำเนินการก็จะปรับเปลี่ยนกันไปตามระยะเวลาและสภาวะการณ์ทางการเมืองนั้นๆ และช่วงระยะเวลานับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 เป็นต้นมา คือนับตั้งแต่มีการปฏิวัติเมื่อครั้งวันที่ 19 กันยายน 2549

ประชาชนจำนวนหนึ่งได้รวมตัวกันเพื่อแสดงจุดยืนทางการเมือง และมีจำนวนมากขึ้นจนไม่อาจปฏิเสธได้ว่าถือเป็นอีกหนึ่งเหตุการณ์ที่ต้องจารึกไว้ในประวัติศาสตร์การเมืองไทย การรวมตัวกันของประชาชนที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองจากจำนวนคนเพียงไม่กี่คนสามารถแผ่ขยายไปยังภูมิภาคต่างๆ สร้างเป็นเครือข่ายอย่างกว้างขวาง จัดตั้งกันเป็นชมรม, สมาคม และรูปแบบอื่นๆ อีกมากมาย ซึ่งรวมถึงชมรมคนรักอุดร ซึ่งได้รับสมญานามว่าเป็นเมืองหลวงของคนเสื้อแดง ชมรมดังกล่าวมีการรับสมัครสมาชิกซึ่งมีจำนวนประชาชนที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกจำนวนมาก และมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ วิถีชีวิตทางการเมือง วัฒนธรรมของชาวบ้านเปลี่ยนไป เกิดการแสดงออกทางการเมืองอย่างไม่เคยเป็นมา ประชาชนเกิดการตื่นตัวทางการเมือง เกิดการเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างเป็นขบวนการ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึง วิธีการ กิจกรรม และเครื่องมือต่างๆ ที่ กลุ่ม แนวร่วม ประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ใช้ในการกล่อมเกลາทางการเมืองให้กับประชาชนให้เข้าร่วมและดำเนินการตามแนวทางที่ตั้งไว้ กอปรกับศึกษาถึงผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการกล่อมเกลາทางการเมืองของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ ว่ามีผลอย่างไรในทางการเมืองไทย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

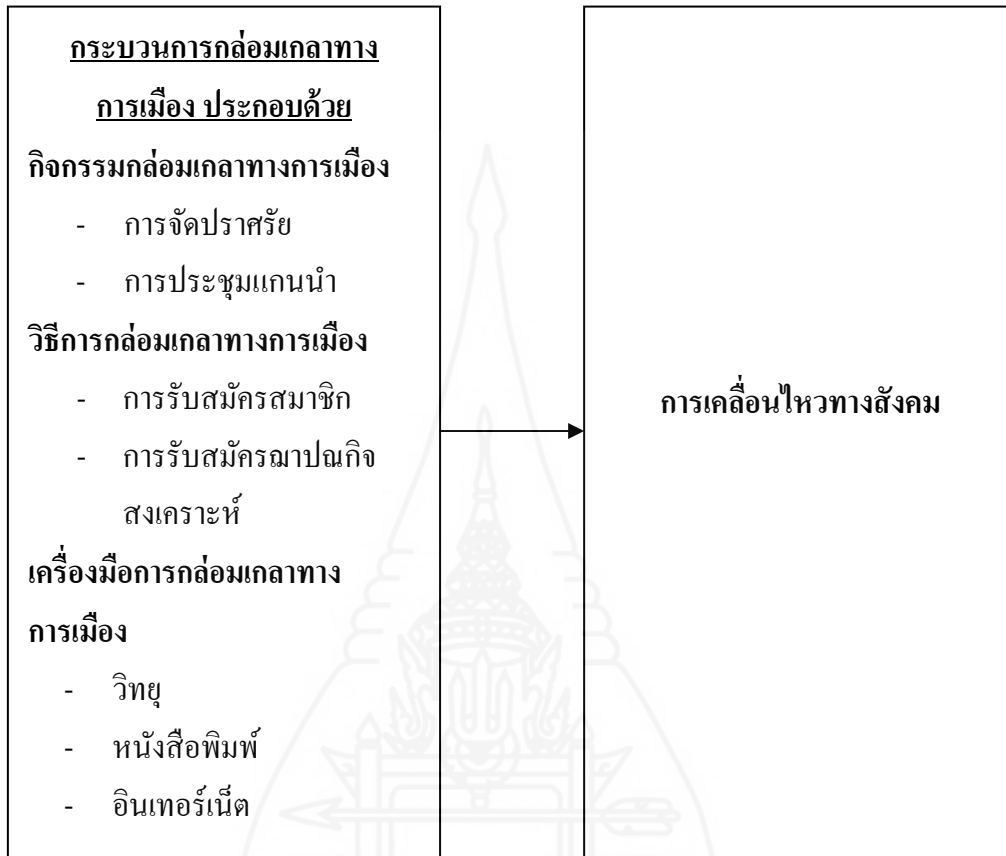
การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้คือ

- 2.1 เพื่อศึกษา วิธีการ และกิจกรรมในทางกล่อมเกลาทางการเมืองของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ที่ใช้กับประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี
- 2.2 เพื่อศึกษาเครื่องมือที่ใช้ในการกล่อมเกลาทางการเมืองของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ที่ใช้กับประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี
- 2.3 เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นของการกล่อมเกลาทางการเมืองของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ที่ใช้กับประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ศึกษาถึงกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ที่ใช้กับประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี โดยพิจารณาจาก 3 ประเด็นหลัก คือ วิธีการที่ใช้ในการกล่อมเกลา, กิจกรรมที่ใช้ในการกล่อมเกลา และ

เครื่องมือที่ใช้ในการกล่อมเกล่า ที่ส่งผลต่อการแสดงออกทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะอธิบายถึง วิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือที่ใช้ในการกล่อมเกล่าทางการเมืองของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ที่ใช้กับชมรมคนรักอุดร

4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

จังหวัดอุดรธานี

4.3 ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตระยะเวลาในการศึกษา ระหว่างเดือน ตุลาคม 2549 ถึง เดือนเมษายน 2553

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 การกล่อมเกลາทางการเมือง หมายถึง การถ่ายทอดทัศนคติทางการเมืองและแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมทางการเมือง ที่สอดคล้องกับค่านิยมและวัฒนธรรมทางการเมืองของสังคม ในขณะนั้นให้กับประชาชน

5.2 พฤติกรรมทางการเมือง หมายถึง การแสดงกิริยาอาการและความรู้สึกในทางการเมืองหรือการปฏิบัติที่มีผลกระทบทางการเมือง

5.3 การเรียนรู้ทางการเมือง หมายถึง การศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลในสังคม

5.4 การเคลื่อนไหวทางสังคม หมายถึง การเรียกร้องที่ต้องการเปลี่ยนแปลงสังคมไปในทิศทางที่ปรารถนา

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมทางการเมืองของแกนนำและสมาชิกของชมรมคนรักอุดร

6.2 ทำให้ทราบถึงการเคลื่อนไหวทางการเมืองของสังคมชนบท

6.3 ทำให้ทราบถึง วิธีการ และกิจกรรมที่กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ใช้ในการกล่อมเกลາทางการเมืองกับประชาชน

6.4 ทำให้ทราบถึงเครื่องมือที่กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ใช้ในการกล่อมเกลາทางการเมืองกับประชาชน

6.5 ทำให้ทราบถึงผลที่เกิดขึ้นจากการกล่อมเกลາทางการเมืองของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ที่มีต่อระบบการเมืองของไทย

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่องกระบวนการกล่อมเกลາทางการเมืองของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) กรณีศึกษาจังหวัดอุตรธานี มีแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ส่วนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎี

ส่วนที่ 2 ประวัติความเป็นมาของชมรมคนรักอุตร

ส่วนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิด ทฤษฎี

1.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมือง

1.1.1 ความหมายของการกล่อมเกลาทางการเมือง

คำว่า “การกล่อมเกลาทางการเมือง” ได้มีการใช้คำนี้ในรูปแบบต่างๆ กัน เช่น “การเรียนรู้ทางการเมือง” “การขัดเกลาทางการเมือง” “การอบรมกล่อมเกลาทางการเมือง” “การเรียนรู้ชีวิตทางการเมือง” “สังคมกรรมทางการเมือง” “สังคมประกิดทางการเมือง” ซึ่งรูปแบบคำต่างๆ ดังที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ตรงกับภาษาอังกฤษคำว่า “Political Socialization” ในยุคที่รัฐศาสตร์ได้รับความสนใจศึกษาเชิงปรัชญา นักปรัชญาการเมืองบอกว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองเป็นการเตรียมความพร้อมของบุคคลสำหรับความเป็นพลเมืองในแบบที่ปรารถนาของรัฐ

นักวิชาการทางรัฐศาสตร์ ได้กล่าวถึงความหมายของการกล่อมเกลาทางการเมืองไว้หลายท่าน ดังนี้

อัลมอนด์และพาวเวลล์ (Almond and Powell 1980, 36) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การกล่อมเกลาทางการเมือง เป็นการนำมาซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองแก่ประชาชนในระบบการเมือง โดยเป็นกระบวนการสร้างและถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมือง การกล่อมเกลาทางการเมือง จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง หรือทำให้เกิดการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่งของระบบการเมือง ที่ได้รับจากประสบการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกันในแต่ละช่วงเวลา

ซึ่งจะช่วยรักษาวัฒนธรรมทางการเมืองเดิมเอาไว้ หรือนำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงไปจากวัฒนธรรมทางการเมืองเดิม หรือก่อให้เกิดการก่อตัวของวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ขึ้นมาก็ได้ ในเชิงการวิเคราะห์ระบบการเมืองกระบวนการเรียนรู้หรือการกล่อมเกลาทางการเมืองนี้ ในทัศนะของอัลมอนต์ จัดเป็นหน้าที่หนึ่งในระบบการเมืองตามตัวแบบการวิเคราะห์เชิงโครงสร้าง-หน้าที่ (Structural-Functional Approach) โดยเป็นหน้าที่นำเข้าสู่ระบบการเมือง หรือ Input Functions ซึ่งทำหน้าที่บำรุงรักษาระบบให้คงอยู่ตามตัวแบบนี้ อัลมอนต์ ตั้งสมมติฐานว่า ในแต่ละระบบการเมือง จะมีการสืบทอดวัฒนธรรมและโครงสร้างของระบบการเมืองอยู่ตลอดเวลาและการ สืบทอดดังกล่าวนี้ เป็นไปได้ด้วยกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมือง ในความหมายของกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมือง อัลมอนต์และพาวเวลล์ (Almond and Powell 1966, 64) เสนอว่า กระบวนการกล่อมเกลาทางการเมือง คือ กระบวนการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน หรือส่งผ่านวัฒนธรรมทางการเมือง กระบวนการสังคมนิยมทางการเมือง ช่วยผดุงวัฒนธรรมทางการเมืองเดิมไว้ โดยส่งผ่านจากจากรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง และในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมอย่างรวดเร็วฉับพลัน เช่น เกิดการปฏิวัติ กระบวนการสังคมนิยมทางการเมืองก็สร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่ไม่เคยมีมาก่อนขึ้นมาใหม่ได้

แลงตัน (Langton 1969, 5) สรุปอย่างกว้างๆ ว่ากระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองเป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับวิถีทางของการสืบทอดวัฒนธรรมทางการเมือง ภายในสังคมหนึ่งๆ จากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง เป็นกระบวนการของการสืบทอดที่ดำเนินการผ่านตัวการต่างๆ ของสังคม ซึ่งจะทำให้แต่ละคนได้เรียนรู้ในอันที่จะกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ของตนกับการเมืองให้เหมาะสม

รัชและอัลธอฟ (Rush and Aithof 1971, 16) กล่าวว่า กระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองเป็นการที่แต่ละบุคคลรู้ว่าตนเองอยู่ในระบบการเมือง ทำให้เกิดมโนคติหรือปฏิกิริยาต่อปรากฏการณ์ทางการเมือง กระบวนการนี้เกิดขึ้นนอกสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่และยังเกิดขึ้นจากกระบวนการที่มีบทบาทต่อกันระหว่างบุคลิกภาพและประสบการณ์ของบุคคลแต่ละบุคคลนั้นอีกด้วย

อีสตันและเดนนิส (Easton and Dennis 1969, 392-393) กล่าวว่า การกล่อมเกลาทางการเมือง หมายถึงกระบวนการที่ช่วยให้มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมือง หรือ ความโน้มเอียงทางการเมือง ซึ่งได้แก่ความรู้ ทัศนคติบรรทัดฐานและค่านิยมทางการเมืองของคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่งจากสังคมหนึ่งไปอีกสังคมหนึ่ง ถ้าไม่มีกระบวนการถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้แล้วจะทำให้สมาชิกใหม่แสวงหาวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่อยู่ตลอดเวลา ซึ่งจะมีผลต่อเสถียรภาพหรือการ

คงอยู่ของระบบการเมืองนั้นๆ ดังนั้นการกล่อมเกลາทางการเมืองจึงเป็นการช่วยให้ระบบการเมืองแต่ละระบบปรับตัวดำรงอยู่ต่อไปได้

คอว์สันและเคนเนซ (Dawson and Kenneth 1969, 17) กล่าวว่า กระบวนการกล่อมเกลາทางการเมือง หมายถึง กระบวนการที่พลเมืองบรรลุนิติภาวะทางการเมืองโดยสามารถแสดงทรรศนะความคิดเห็นของตนเกี่ยวกับการเมืองได้

โครแมน (Coleman 1968, 18) ได้เสนอว่ากระบวนการกล่อมเกลາทางการเมือง หมายถึง กระบวนการที่บุคคลได้มาซึ่งทัศนคติต่อระบบการเมืองและบทบาทในระบบการเมือง รวมทั้งการมีความรู้ การมีความรู้สึกและการมีความสำนึกในความสามารถในทางการเมืองของตน

ริชาร์ท ไนมิ (Richard Niemi 1973, 116) กล่าวว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองมีรากฐานมาตั้งแต่วัยเด็กการเรียนรู้ในวัยก่อนผู้ใหญ่มีความสำคัญ เพราะสิ่งที่ได้เรียนรู้และก่อตัวขึ้นในช่วงต้นของชีวิตและมีผลต่อทัศนคติทางการเมืองและพฤติกรรมทางการเมืองที่จะตามมาในวัยผู้ใหญ่

ประทีป สยามชัย (2526, 93) อธิบายว่า การกล่อมเกลาทางการเมือง หมายถึง การเรียนรู้ที่ทำให้เกิดทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองขึ้นมา ซึ่งรวมถึงการเรียนรู้ที่ได้รับจากโรงเรียนในวิชาสังคมศึกษา จากข่าวและเหตุการณ์ปัจจุบันไปจนถึงการรับเอาทัศนคติทางการเมืองจากครอบครัว กลุ่มเพื่อนและบุคคลอื่นๆ

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และ สายทิพย์ สุคติพันธ์ (2526, 19-20) อธิบายว่า กระบวนการกล่อมเกลาการเรียนรู้ทางการเมืองเป็นกระบวนการที่บุคคลได้มาซึ่งความโน้มเอียงทางการเมืองต่างๆ อันได้แก่ ความรู้ความเชื่อ ทัศนคติและความรู้สึก ค่านิยมที่เกี่ยวกับระบบการเมือง กระบวนการกล่อมเกลาการเรียนรู้ทางการเมืองนี้อาจเป็นการรักษาและส่งผ่านหรือแปลงรูปหรือสร้างความโน้มเอียงทางการเมืองเหล่านั้นก็ได้

ทินพันธุ์ นาคตะ (2518, 88) อธิบายว่า กระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองโดยทั่วไปคือ การพัฒนาพฤติกรรมของบุคคลซึ่งกระทำต่อกันและเป็นกระบวนการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมทางการเมือง แต่ในกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองทั่วไปนั้นบุคคลจะเรียนรู้ทั้งสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเมือง และไม่เกี่ยวข้องกับการเมืองโดยตรง ถึงกระนั้นก็ตาม สิ่งต่างๆเหล่านั้นต่างมีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลด้วย

ประจิดร มหาหิง (2529, 201) ให้ความหมายว่าสังคมกรรมหรือการเรียนรู้ทางการเมือง หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่บุคคลหรือมวลชนได้รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมือง อันได้แก่ ทัศนคติ โลกทัศน์ หรืออุดมการณ์ ความเชื่อและความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อการเมือง ระบบการเมือง และส่วนต่างๆ ของระบบการเมือง จากคนยุคหนึ่งไปยังคนอีกยุคหนึ่ง

โดยอาศัยสื่อกลางต่างๆ เช่น ครอบครัว กลุ่มเพื่อน ศาสนา พรรคการเมือง รัฐบาล สถาบันการศึกษา สมาคม และสื่อสารมวลชนต่างๆ สังคมกรรม์ทางการเมืองเป็นกระบวนการช่วยสร้างเสริมและพัฒนาบุคลิกภาพทางการเมือง คือ ลักษณะประจำชาติหรือเอกลักษณ์ทางการเมืองที่พึงประสงค์ให้แก่พลเมืองของรัฐ

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2532, 204) ให้ความหมายว่า การขัดเกลาทางการเมือง คือ กระบวนการที่บุคคลได้มีความรู้หรือความคุ้นเคยกับระบบการเมืองและกระบวนการที่กำหนดลักษณะทางการเมือง การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองของบุคคลตลอดจนลักษณะที่บุคคลมีปฏิกริยาหรือความรู้สึกร่วมต่อปรากฏการณ์ทางการเมือง

จะเห็นได้ว่า คำจำกัดความและทัศนะของนักรัฐศาสตร์เกี่ยวกับกระบวนการทางการเมืองที่ยกมากล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีส่วนร่วมกันหลายประการ ส่วนที่ต่างกันไปบ้างในประเด็นปลีกย่อย ซึ่งมีลักษณะที่เสริมหรือเพิ่มในรายละเอียดเท่านั้น ซึ่งอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า “กระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองคือ กระบวนการถ่ายทอดความรู้ ความเชื่อ ทัศนคติ หรือความรู้และค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับด้านการเมือง จากกลุ่มหนึ่งไปยังคนอีกกลุ่มหนึ่ง โดยผ่านตัวการต่างๆ ของสังคม”

1.1.2 รูปแบบของการกล่อมเกลาทางการเมือง

กระบวนการกล่อมเกลาทางการเมือง เป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการเกิดแบบแผนเชิงพฤติกรรมที่มีหรือแสดงออกต่อการเมืองของบุคคล อันมีส่วนสร้างบุคลิกภาพและวัฒนธรรมทางการเมือง อันเป็นกระบวนการที่ดำเนินไปตลอดชีวิต ดังที่ได้กล่าวถึงไปข้างแล้ว ในแง่รูปแบบของการกล่อมเกลาทางการเมืองนั้น คอว์สัน และพรีวิทท์ (Dawson and Prewitt 1969, 41-80) กล่าวไว้ว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองของบุคคลสามารถจำแนกได้เป็น 2 รูปแบบคือ การกล่อมเกลาทางตรง (Direct Form) เป็นการอบรมกล่อมเกลาหรือถ่ายทอดให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ที่มีเนื้อหา (Content) เกี่ยวกับการเมืองโดยเฉพาะ เช่น การเรียนรู้เกี่ยวกับโครงสร้างของรัฐบาล รูปแบบของการปกครองประเทศ ลัทธิทางการเมือง เป็นต้น อีกรูปแบบหนึ่งคือ การกล่อมเกลาทางอ้อม (Indirect Form) ซึ่งเป็นวิธีการที่จะทำให้บุคคลเกิดความโน้มเอียงที่จะเป็นไปในทางการเมือง ด้วยวิธีการเรียนรู้หรืออบรมกล่อมเกลาที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเรื่องการเมืองโดยตรง แต่มีอิทธิพลทำให้เกิดการพัฒนาตัวตนทางการเมือง (Political Self) ของบุคคลได้ การกล่อมเกลาทางการเมืองแบบนี้ จะสร้างทัศนคติที่มีอำนาจทางการเมือง โดยหลักการสำคัญก็คือ ความสัมพันธ์ในวัยเด็กที่มีต่อพ่อแม่ ต่อครู เป็นต้น จะพัฒนาเป็นความคาดหวังต่อผู้มีอำนาจทางการเมืองต่อไปได้

ในทัศนะของ อัลมอนด์และเพาเวลล์ (1980, 38) รูปแบบของการกล่อมเกลาทางการเมืองนั้น จะดำเนินไปใน 2 รูปแบบกล่าวคือ

1. รูปแบบที่เห็นได้ชัด (Manifest Transmission) การกล่อมเกลาทางการเมืองในรูปแบบนี้ เกิดขึ้นเมื่อกระบวนการกล่อมเกลาหรือการถ่ายทอดนั้น เป็นการสื่อสารที่แสดงออกอย่างชัดเจนในการให้ข้อมูลข่าวสาร ค่านิยม และความรู้สึกต่อวัตถุประสงค์ทางการเมือง อันได้แก่ การสอนเรื่องหน้าที่ทางการเมืองของประชาชนให้แก่นักเรียนในโรงเรียน เป็นต้น

2. รูปแบบที่แฝงอยู่ (Latent Transmission) ในรูปแบบนี้ เป็นการกล่อมเกลาที่ไม่ใช่ทัศนคติทางการเมือง (Non-political Attitude) แต่มีผลกระทบต่อทัศนคติทางการเมืองของผู้ได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองโดยทางอ้อม ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากประสบการณ์ในวัยเด็ก เช่น เด็กรับเอาทัศนคติในทางก้าวร้าวจากครอบครัว ซึ่งอาจมีแนวโน้มให้เด็กกลายเป็นบุคคลที่มีทัศนคติแบบอำนาจนิยมเมื่อเติบโตขึ้น เป็นต้น

1.1.3 ขั้นตอนของกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมือง

พาย (Lucian Pye 1962, 44-48) กล่าวไว้ว่า กระบวนการกล่อมเกลาทางการเมือง มีลำดับขั้นตอนจำแนกได้ 4 ขั้น ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนแรก เป็นขั้นมูลฐานเริ่มแรกสุด เมื่อคนเกิดมาจะได้รับการอบรมเป็นช่วงตอนที่ทารกได้รับการฝึกฝนให้เป็นสมาชิกของสังคม ซึ่งเป็นตอนที่เด็กจะเกิดภาวะการเรียนรู้เกิดทัศนคติ ค่านิยม ความชำนาญ ความสัมพันธ์กับบทบาทต่าง ๆ ของบุคคล ความรู้ทั่วไปและสิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็นซึ่งคนในสังคมนั้นจะต้องเรียนรู้ อันเรียกได้ว่าเป็นขั้นของการสร้างความโน้มเอียง (Orientation) ให้บุคคลเข้าสู่ความเป็นมนุษย์ โดยชี้ให้เห็นถึงแนวทางการเรียนรู้วิถีในการดำเนินชีวิตหรือการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม

ขั้นตอนที่สอง เป็นขั้นที่ก่อให้เกิดบุคลิกภาพต่อบุคคล อันเป็นประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อจิตใต้สำนึก ซึ่งจะเป็นผู้กำหนดบุคลิกภาพมูลฐานของบุคคลนั้น ในขั้นตอนนี้บุคคลจะมีความสำนึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม หรือที่เรียกว่ามีตัวตน (Identity)

ขั้นตอนที่สาม เป็นขั้นที่บุคคลได้รับการกล่อมเกลาทางการเมือง เป็นขั้นตอนที่บุคคลเริ่มมีความรู้สึก มีความสำนึก ถึงโลกทางการเมืองรอบๆ ตัวเขา และได้รู้ รวมทั้งมีทักษะ กับเข้าใจถึงเหตุการณ์ความเป็นไปทางการเมืองต่างๆ ที่เรียกได้ว่าเกิดวัฒนธรรมทางการเมืองผ่านตัวแทนการกล่อมเกลา (Political Socializing Agents)

ขั้นที่สี่ เป็นขั้นตอนที่บุคคลผ่านจากการเป็นสมาชิกของการเมืองที่ไม่ได้มีกิจกรรม (Passive) มาเป็นผู้เข้าร่วมที่มีบทบาททางการเมือง ขั้นตอนนี้เรียกว่า การเลือกสรรทางการเมือง (Political Recruitment) โดยเป็นขั้นตอนที่บุคคลจะมีความเข้าใจต่อการเมืองอย่างลึกซึ้ง และมีทัศนคติทางการเมือง หรือที่เรียกว่ามีบุคลิกภาพทางการเมืองอย่างชัดเจนและถาวรขึ้นกว่าเดิม

คำแปลศัพท์คำนี้เป็นภาษาไทย มีความแตกต่างกันไปบ้างได้แก่ “กระบวนการสังคมประกิตทางการเมือง” “กระบวนการหล่อหลอมทางการเมือง” หรือ “กระบวนการเรียนรู้ทางการเมือง”

1.1.4 ตัวการในการกล่อมเกลาทางการเมือง

ตัวการในการกล่อมเกลาทางการเมือง (Agent of Political Socialization) หรือกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองเกิดขึ้น โดยผ่านสถาบันและตัวการต่างๆ กัน บางตัวการมีบทบาทต่อการสร้างการกล่อมเกลาทางการเมืองอย่างชัดเจน เช่น การสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในโรงเรียน แต่บางตัวก็มีบทบาทให้การอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองโดยอ้อมหรือแฝงเร้น เช่น กลุ่มเพื่อน กลุ่มอาชีพ เป็นต้น ตัวการในการกล่อมเกลาทางการเมืองของสังคมในกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองที่สำคัญ ได้แก่ ครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน กลุ่มอาชีพ สื่อมวลชนและประสบการณ์ตรงที่เกี่ยวข้องกับการเมืองจากการปฏิสัมพันธ์กับสถาบันการเมืองต่างๆ

ครอบครัว

ครอบครัว (Family) เป็นตัวการในกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองขั้นแรกของบุคคล โดยในวัยเด็กบุคคลจะเริ่มเรียนรู้แบบแผนของพฤติกรรมจากครอบครัวและเครือญาติ โดยพบว่าอิทธิพลที่สำคัญของครอบครัวในกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองคือการสร้างทัศนคติต่ออำนาจ (วีระ แสงจันทร์ 2536, 26) เช่น การลงโทษเมื่อไม่ปฏิบัติตาม การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เด็กที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ภายในครอบครัวมักเป็นผู้มีความรู้ลึกมีสมรรถนะทางการเมืองสูงและเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในอนาคต ถ้าเด็กถูกรับให้มีลักษณะยอมรับฟัง เชื่อฟัง เด็กจะมีพฤติกรรมยอมรับ เชื่อฟัง ซึ่งอาจทำให้เด็กมีพฤติกรรมแบบไพร่ฟ้า จากงานวิจัยทางด้านนี้ยืนยันว่า ถ้าบิดา มารดาในครอบครัวมีความสนใจทางการเมืองเฉพาะอย่างในระดับสูงและถ้าเด็กในครอบครัวมีโอกาสเรียนรู้ความรู้ลึกความสนใจของบิดามารดาได้เที่ยงตรงแล้ว ครอบครัวยิ่งจะมีอิทธิพลต่อเด็กในด้านค่านิยม ทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองมากตามไปด้วย (แสวง บุญมี 2537, 38) อย่างไรก็ตามถึงแม้ครอบครัวจะมีบทบาทในการกล่อมเกลาทางการเมืองเป็นอย่างมาก แต่ก็ยังมีองค์กรหรือสถาบันอื่นๆ ที่มีบทบาทในการกล่อมเกลาทางการเมืองเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการศึกษาหรือกลุ่มเพื่อน ทั้งนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมของสังคมนั้นเป็นสำคัญ ครอบครัวเป็นโครงสร้างที่ทำหน้าที่ให้การอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองของสังคมเป็นโครงสร้างแรกที่บุคคลจะได้พบ อัลมอนด์และเพาเวลล์ (Almond and Powell 1980, 38) เห็นว่าครอบครัวเป็นตัวการในการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีอิทธิพลสูงต่อเนื่องเป็นระยะยาว ทั้งโดยตรงและทางอ้อมอิทธิพลที่สำคัญของครอบครัว คือ การสร้างทัศนคติต่ออำนาจ กล่าวคือ ภายในครอบครัวจะมีลักษณะการตัดสินใจร่วมกัน (Collective Decision) ซึ่งเป็นลักษณะการใช้อำนาจหน้าที่ (Authoritative) ในทัศนคติของเด็ก เนื่องจากการ

ปฏิบัติตามหรือไม่เชื่อฟังจะนำไปสู่การลงโทษ หรือไม่ได้รับสิ่งที่ต้องการ ดังนั้นประสบการณ์ของเด็กเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครอบครัว จะส่งผลต่อความรู้สึก มีความสามารถทางการเมือง (Political Competence) สร้างทักษะเกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองและนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในอนาคต ถ้าเด็กถูกอบรมสั่งสอนให้มีพฤติกรรมแบบยอมรับเชื่อฟัง อาจทำให้เด็กมีพฤติกรรมทางการเมืองแบบนั้นในอนาคตได้

สถาบันการศึกษา

โดยทั่วไปบุคคลที่มีการศึกษาสูง จะตระหนักถึงความเกี่ยวข้องและผลกระทบจากรัฐบาลที่มีต่อตนเอง จะมีความสนใจทางการเมืองและอาจเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองในขอบเขตที่กว้างขวางกว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าสถาบันการศึกษาจะทำให้เด็กและเยาวชนมีความรู้เกี่ยวกับโลกทางการเมืองและบทบาททางการเมืองของตน เด็กจะได้เรียนรู้ถึงสถาบันทางการเมืองและความสัมพันธ์ต่างๆ ในระบบการเมืองที่ชัดเจนมากกว่าการเรียนรู้ด้วยความรู้สึกทางอารมณ์ แต่เพียงอย่างเดียว สถาบันการศึกษาหรือ โรงเรียน (Education Institution) ในสังคมสมัยใหม่สถาบันการศึกษาจะทำหน้าที่ในการกล่อมเกลารเรียนรู้โดยเฉพาะ โรงเรียนจะมีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนในลักษณะที่เป็นนามธรรมเกี่ยวกับสถาบันทางการเมืองและความสัมพันธ์ในระบบการเมืองที่ชัดเจนกว่าการเรียนรู้ด้วยความรู้สึกทางอารมณ์และยังมีส่วนในการสร้างทัศนคติ ความเข้าใจในเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการต่อสู้ทางการเมืองที่ไม่ได้มีการกำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

วัลลภ ลำพาย (2534, 20-21) ได้กล่าวถึงการที่เด็กได้รับการถ่ายทอดความเชื่อและทัศนคติทางการเมืองจากโรงเรียน ซึ่งอาจเป็นไปในรูป

1. ลักษณะและวิธีการในการให้ความรู้ คือ ถ้าเป็นโรงเรียนที่ครูเปิดโอกาสให้เด็กนักเรียนแสดงความคิดเห็นมากๆ แล้ว เด็กจะไม่มี ความกลัวที่จะแสดงความคิดเห็น และ
2. เกิดจากการสอนโดยตรง เช่น วิชาที่สอนเกี่ยวกับการเมืองก็จะช่วยสร้างความเชื่อและค่านิยมบางอย่างให้แก่เด็ก เช่น อาจสอนความหมายของคำว่าประชาธิปไตย ลำดับชั้นความเป็นมาหรือวิวัฒนาการของระบบการเมือง เป็นต้น

พฤทธิสาณ ชุมพล (2539, 77-88) ได้สรุปว่าโรงเรียนทำหน้าที่กล่อมเกลารการเมืองได้ 3 ทางคือ

1. โดยการจำลองรูปแบบสังคมเมือง อำนาจที่ได้พบในโรงเรียนมีความเป็น ส่วนบุคคลน้อยกว่าอำนาจของพ่อแม่ในครอบครัว เช่น ในรูปแบบของครู หัวหน้าชั้น หัวหน้าทีมฟุตบอลฯ บทบาทที่แต่ละคนได้รับนั้นแสดงโดยอาศัยหลักเกณฑ์ทางด้านความสามารถแทนที่จะ

เป็น โดยธรรมชาติและสังคมยังประกอบไปด้วย บทบาทเฉพาะหลายบทบาทเห็นได้จากการ จัดระบบของ โรงเรียนได้จำลองสภาพของสังคมการเมืองออกมาได้เรียนมากกว่าครอบครัว

2. ในทางตรงเด็กจะได้รับกรกล่อมเกลາทางการเมืองโดยผ่านหลักสูตรการ เรียนซึ่งมีการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง จากการวิจัยของ กิตติ อมตชีวิน พบว่า หลังการสอนทดลอง ความรู้ในลัทธิประชาธิปไตยของนักเรียน กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองมีความแตกต่างกัน โดย นักเรียนกลุ่มทดลองมีความรู้ในลัทธิประชาธิปไตยเพิ่มมากขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม จากผลการศึกษานี้ ชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนเป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้ทางการเมืองโดยตรงได้ โดยเฉพาะทางการ เรียนรู้กับความรู้ในลัทธิประชาธิปไตยในทางอ้อม การกล่อมเกลาทางการเมืองที่ไม่ได้เกิดขึ้นใน การเรียนการสอนได้แก่การเล่นกีฬา เป็นการปลูกฝังให้เด็กเคารพกฎเกณฑ์และกติกา ซึ่งเป็น พื้นฐานในการที่จะเคารพกฎหมายในอนาคต การมีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ ย่อมเป็นการกล่อม เกลาทางการเมืองที่เหมาะสมแก่การดำรงชีวิตการเมืองแบบประชาธิปไตย ในทางตรงกันข้าม ถ้าไม่ มีการรู้จักแพ้ รู้จักชนะ ก็เป็นพื้นฐานสำหรับการดำรงชีวิตในระบอบอำนาจนิยมหรือเผด็จการ ได้ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมอื่นๆ เช่นการมีส่วนร่วมในชมรม การเข้าเป็นสมาชิกสมาคม เหล่านี้ล้วน เป็นการฝึกฝนให้เด็กได้เรียนรู้กระบวนการทางสังคมและกระบวนการบริหาร โดยได้สัมผัสและ ปฏิบัติจริงๆ

กลุ่มเพื่อน

กลุ่มเพื่อน (Peer Group) ซึ่งอาจหมายถึง กลุ่มเพื่อนเด็ก กลุ่มทำงานเล็ก สมาชิกของกลุ่มเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์กันอย่างเสมอภาคและใกล้ชิดกัน บุคคลจะรับเอาทัศนคติ และความคิดเห็นของเพื่อนเป็นของตน อาจเนื่องจากการยอมรับนับถือ หรือความต้องการที่จะ เหมือนเพื่อนในกลุ่ม และมีบทบาทในการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองของสังคม โดยกระตุ้นหรือ จูงใจ หรือกดดันให้สมาชิกมีทัศนคติและพฤติกรรมที่กลุ่มยอมรับอยู่ กลุ่มเพื่อน เป็นกลุ่มคนที่มี ฐานะเท่าเทียมกันและมีความสัมพันธ์ที่แนบแน่นต่อกันเป็นตัวแทนในการขัดเกลาทองสังคมชั้น ปฐมภูมิอีกตัวแทนหนึ่งที่มีความสำคัญสำหรับบุคคลตั้งแต่วัยรุ่นเป็นต้นไป และมีอิทธิพลต่อไป ตลอดชีวิตในสังคมสมัยใหม่กลุ่มเพื่อนมีความสำคัญมากกว่าในสังคมดั้งเดิมเพราะสังคมสมัยใหม่มี ความสัมพันธ์ในทางเครือญาติน้อยลง อีกทั้งครอบครัวเองก็ขาดความสามารถในการเตรียมบุคคล เข้าสู่บทบาทต่างๆ ในขณะที่เพื่อนสามารถทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจในอาชีพต่างๆ ได้ ดีกว่ารวมทั้งเป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงบุคคลเข้ากับทาสังคมต่างๆ ได้ดีกว่าในด้านการเมือง กลุ่มเพื่อนจะมีบทบาทขั้นต้นแก่บุคคลเช่นเดียวกับครอบครัว แต่สามารถที่จะรับประสบการณ์ทาง การเมืองโดยเฉพาะได้ดีกว่าครอบครัวการกล่อมเกลาทางการเมืองในกลุ่มเพื่อนจะมีผลใน 2 ลักษณะ คือ พหุทธิสาม ชุมพล (2539, 76)

1. การกล่อมเกลாதางการเมืองที่มีผลเอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม กลุ่มเพื่อนเป็นกำลังสำคัญในการรักษาดุลยภาพระหว่างการเปลี่ยนแปลงกับการคงสภาพในทัศนคติทางการเมืองในฐานะที่เป็นกำลังสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ
2. ผลที่เอื้อต่อการคงสภาพเดิมของสังคม กลุ่มเพื่อนอาจเป็นตัวละครเหนียวรั้งไม่ให้มีการเปลี่ยนแปลงในทัศนคติของบุคคล

กลุ่มอาชีพ

กลุ่มอาชีพทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการซึ่งผูกพันกันด้วยอาชีพการงาน เช่น กลุ่มสหภาพแรงงาน สมาคมวิชาชีพ ฯลฯ กลุ่มเหล่านี้จะเป็นตัวการในการถ่ายทอดข่าวสารและความเชื่อถือ เมื่อบุคคลหนึ่งจัดตนเองเข้าร่วมกับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งก็จะยอมรับปทัสถานของกลุ่มและจะมีการประเมินค่าสิ่งต่างๆ ในแนวทางเพื่อประโยชน์ของกลุ่มที่ตนสังกัดอยู่ กลุ่มที่มีขนาดใหญ่มีความเหนียวแน่น และมีความจงรักภักดีสูง ก็ยังมีบทบาทในการสร้างและปลูกฝังค่านิยมทางการเมืองแก่สมาชิกมากขึ้น

สื่อมวลชน

ในสังคมสมัยใหม่การแพร่กระจายของข่าวสารทางการเมืองและข่าวสารอื่นๆ ได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์ในด้านการสื่อสาร ในกระบวนการส่งผ่านข่าวสารนั้น นอกจากสื่อมวลชนจะมีบทบาทในการกระจายข่าวสารแล้วยังมีบทบาทในการส่งผ่านค่าความเชื่อที่สำคัญๆ ในสังคมทั้งโดยทางตรงและโดยทางอ้อมและยังสามารถสร้างความรู้สึกทางอารมณ์ที่มีอิทธิพลต่อการวางรูปแบบความเชื่อทางการเมืองอีกด้วย เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าหน้าที่ของสื่อมวลชนที่มีต่อสังคมมีอยู่ 5 ประการ คือ

ประการแรก สื่อมวลชนต่าง ทำหน้าที่ให้แหล่งข่าวสารเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม

ประการที่สอง สื่อมวลชนเป็นเวทีแสดงความคิดเห็นของประชาชนต่อประเด็นปัญหาขัดแย้งต่างๆ ที่มีผลกระทบกระเทือนต่อประชาชนที่อยู่ในสังคม

ประการที่สาม สื่อมวลชนทำหน้าที่ให้ความรู้แก่ประชาชน เท่ากับเป็นแหล่งเพิ่มพูนปัญญาอันจะนำมาซึ่งความก้าวหน้าของตนเองและสังคม

ประการที่สี่ สื่อมวลชนทำหน้าที่ให้ความบันเทิง เพื่อการพักผ่อนทางด้านจิตใจผ่อนคลายความตึงเครียดและให้ความสนุกสนาน

ประการสุดท้าย สื่อมวลชนทำหน้าที่ให้บริการทางธุรกิจ เพื่อประโยชน์แก่การค้าและเศรษฐกิจของสังคม

ทั้งนี้สื่อได้ทำหน้าที่ดังกล่าวนี้ได้แก่ วิทยู โทรทัศน์ ภาพยนตร์ สิ่งพิมพ์ และภาพถ่าย เป็นต้น สื่อทั้งหลายเหล่านี้ได้เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของบุคคลมาก โดยเฉพาะในสังคมที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและสังคม สื่อมวลชนจึงเป็นแหล่งที่ทำให้การขัดเกลาทางสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างมีคุณค่าและมีโทษด้วย โดยทั่วไปแล้วสื่อมวลชนเป็นแหล่งที่ให้สาระและข่าวสารเพื่อประโยชน์แก่การดำรงชีวิต การตัดสินใจ การคาดหวังต่อชีวิตของบุคคล

สถาบันทางการเมือง

คอว์สันและพรีวิทท์ (Dawson and Prewitt 1968, 7) กล่าวว่าสถาบันทางการเมือง พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง ปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อข้าราชการในระบบราชการตลอดจนการติดต่อกับผู้ใช้อำนาจทางการเมืองในระดับต่างๆ มีผลต่อการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองของบุคคลพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์เป็นตัวการที่ทำให้ประชาชนทั่วไปยอมรับและเห็นด้วยกับทัศนคติ ค่านิยม และอุดมการณ์ของพรรคทั้งโดยทางตรงและโดยทางอ้อม และที่สำคัญก็คือมีบทบาทในการสร้างความโน้มเอียงที่จะเป็นผู้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

อัลมอนด์และเวอร์บา (Almond and Verba 1963, 13-15) ได้ศึกษาถึงวัฒนธรรมทางการเมืองเปรียบเทียบ 5 ประเทศไว้ว่า เป็นทัศนคติและความโน้มเอียงของบุคคลที่มีต่อระบบการเมืองและสิ่งแวดล้อมของระบบการเมืองตลอดจนทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทของตนเองในระบบการเมืองและสิ่งแวดล้อมของระบบการเมืองตลอดจนทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทของตนในระบบการเมืองนั้น โดยได้จำแนกประเภททัศนคติ และความโน้มเอียงออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

1. ความโน้มเอียงเชิงความรู้ (Cognitive Orientation) เป็นความรู้เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ทางการเมือง (Political Objects) ความเชื่อทางการเมือง ความรู้และความเชื่อดังกล่าวนี้ไม่ได้เป็นเรื่องความผิดหรือถูก แต่เกี่ยวกับปริมาณความรู้ของความเข้าใจต่อสิ่งต่างๆ ในโลกของการเมืองว่ามีมากน้อยเพียงใด

2. ความโน้มเอียงเชิงความรู้สึก (Affective Orientation) เป็นความรู้สึกต่างๆ ของบุคคลที่มีต่อวัตถุประสงค์ทางการเมืองทั้งหลายเป็นสิ่งที่เกี่ยวกับความรู้สึกผูกพันตลอดจนการยอมรับหรือไม่ยอมรับในวัตถุประสงค์หรือองค์กรทางการเมืองเหล่านี้ด้วย

3. ความโน้มเอียงเชิงประเมินค่า (Evaluative Orientation) เป็นความคิดเห็นในเชิงประมาณค่าต่อวัตถุประสงค์ทางการเมือง เป็นการนำเอาค่านิยมมาเป็นเครื่องวัดหรือประเมินค่าสิ่งต่างๆ ในโลกการเมืองและเหตุการณ์ต่างๆ ทางการเมือง มีลักษณะทางการเมืองเฉพาะตัว ได้แก่ ความรู้สึกชาตินิยม ความรักชาติ หรือความจงรักภักดีต่อเผ่าพันธุ์ การผูกพันกับกลุ่มการเมือง ทัศนคติความรู้สึกเชิงประเมินค่าต่อประเด็นทางการเมือง และบุคลิกภาพทางการเมืองต่างๆ ความรู้

เกี่ยวกับโครงสร้างและกระบวนการทางการเมือง ตลอดจนความตระหนักถึงสิทธิความรับผิดชอบ และสถานะของคนในระบบการเมือง

จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า ตัวการที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ทางการเมืองได้นั้นมี แหล่งที่มาที่หลากหลายและแตกต่างกันออกไป โดยตัวการเหล่านั้นล้วนเป็นปัจจัยแวดล้อมที่มีผล ต่อการก่อมลพิษทางการเมืองทั้งสิ้น

1.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวทางสังคม

1.2.1 ลักษณะสำคัญของการเคลื่อนไหวทางสังคม

การเคลื่อนไหวทางสังคมเป็นขบวนการเรียกร้องของกลุ่มคนจำนวนหนึ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลงสังคมไปในทิศทางที่ตนปรารถนา โดยกลุ่มคนจำนวนหนึ่งเหล่านี้อาจมีนับพัน หรือนับหมื่น ได้เข้าร่วมเรียกร้องโดยมีการจัดระเบียบทางสังคมอย่างหลวมๆ ซึ่งแต่ละกลุ่มอาจมี ระดับของการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ลักษณะร่วมบางประการของการเคลื่อนไหวทางสังคม คือ ผู้เข้าร่วมเคลื่อนไหวมีจุดมุ่งหมายที่แน่ชัด (goal-oriented) และมีความตั้งใจที่จะทำการเปลี่ยนแปลง (Intentional change) โดยมีอุดมการณ์ร่วมกันว่า การเคลื่อนไหว จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสังคมใน ทิศทางที่ตนปรารถนา การเคลื่อนไหวทางสังคมมีกระบวนการเกิดขึ้นทีละขั้นตอน จนนำไปสู่การ เคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้อง กล่าวคือ สภาพการณ์ทางสังคมในขณะนั้น ทำให้กลุ่มผู้เคลื่อนไหว เรียกร้องรู้สึกคับแค้น เนื่องจากไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการเลือกปฏิบัติ เช่น เกิดการเอารัดเอา เปรียบ เมื่อความรู้สึกเช่นนี้เกิดขึ้นกับผู้คนจำนวนมาก ก็นำไปสู่ความเชื่อร่วมกันว่าเป็นปัญหาและ ควรจัดการแก้ไข หากการพูดคุยดังกล่าว ขยายไปสู่วงกว้าง และเพิ่มจำนวนคนที่สนับสนุนมากขึ้น จะนำไปสู่การระดมทรัพยากรเพื่อการจัดองค์กร (mobilization) โดยระดมทั้งคน เงิน และอื่นๆ รวมทั้งผู้เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ จนทำให้ผู้สนับสนุนเกิดจินตนาการว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนี้ เลวร้าย และต้องการเปลี่ยนแปลง ในขั้นนี้จะมีการจัดระเบียบองค์กร (organization) โดยมีองค์กร ต่างๆ เข้าร่วมและแต่ละองค์กรอาจมีกลยุทธ์หรือเป้าหมายเฉพาะ แต่มีการประสานงานและ อุดมการณ์ร่วมกัน เมื่อพัฒนาไปสู่การจัดการองค์กรร่วมกันแล้ว จะมีการพัฒนากลยุทธ์ต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และปฏิบัติการ (action) เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง เมื่อการปฏิบัติการ เกิดขึ้น กลุ่มผู้สูญเสียประโยชน์ก็พยายามจะสลายการเคลื่อนไหวด้วยวิธีการต่างๆ (reaction) ประเด็นที่ควรกล่าวถึงในการเคลื่อนไหวทางสังคม คือ กลุ่มผู้เคลื่อนไหวเรียกร้อง มิได้หวัง ผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มอย่างที่เข้าใจ แต่การเคลื่อนไหวเรียกร้องมุ่งไปถึงการทบทวนวิธีการมอง ปัญหาที่แตกต่างกัน และเรียกร้องให้ปรับเปลี่ยนวิธีคิดในการมองปัญหา หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น อย่างไม่รู้ก็ตามการเคลื่อนไหวทางสังคมก็จะดำเนินจนถึงขั้นสุดท้ายของขบวนการเคลื่อนไหว คือ

การไปสู่การแสวงหาทางเลือก (resolution) ระหว่างกลุ่มผู้เคลื่อนไหวและผู้มีอำนาจในการเปลี่ยนแปลง เช่น อาจมีการประนีประนอม อาจทำลายล้างกลุ่มผู้เคลื่อนไหว

1.2.2 สภาพสังคมที่เอื้อให้เกิดการเคลื่อนไหวทางสังคมในสังคมไทย

หากพิจารณานโยบายเศรษฐกิจเป็นสินค้าทางเศรษฐศาสตร์ (economic goods) อาจกล่าวได้ว่านโยบายเศรษฐกิจเป็นสินค้าสาธารณะที่ถูกผลิตขึ้นโดยกลุ่มคนต่างๆ คือ

- 1) โครงสร้างส่วนบน
- 2) ระบบทุนนิยมโลก
- 3) ผู้ผลิตนโยบาย
- 4) ผู้เรียกร้องนโยบาย

และเมื่อนโยบายเศรษฐกิจได้สร้างขึ้นแล้ว นโยบายดังกล่าวมีผลให้ทุกคนในประเทศต้องบริโภคบางกลุ่มอาจได้ประโยชน์ บางกลุ่มอาจได้รับผลกระทบ ไม่ว่าจะพอใจหรือไม่ก็ตาม กล่าวได้ว่า กระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะที่ผ่านมาจึงเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่างๆ ในสังคมไทยดังกล่าวข้างต้นคือ

โครงสร้างส่วนบน หมายถึง ระบอบการเมืองการปกครองในสังคมนั้นได้เปิดช่องว่างให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายมากน้อยเพียงใด และความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ยังคงดำรงอยู่หรือไม่ หากดำรงอยู่นโยบายสาธารณะก็เกี่ยวข้องกับกลุ่มคนจำนวนน้อย มากกว่าประชาชนโดยรวม

ระบบทุนนิยมโลก หมายถึง ธนาคารโลก กองทุนการเงินระหว่างประเทศ และองค์กรการค้าโลกซึ่งยึดกรอบความเชื่อเกี่ยวกับการค้าเสรี กลไกราคา การแข่งขัน การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ ฯลฯ ซึ่งกรอบความเชื่อเหล่านี้ เป็นกรอบความคิดชุดหนึ่งของกระบวนการพัฒนาที่เป็นมิติทางเศรษฐกิจ นอกเหนือจากมิติอื่นๆ กรอบความคิดดังกล่าวได้ส่งอิทธิพลต่อกระบวนการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจไทยแตกต่างกันไปในแต่ละช่วงเวลา

ผู้ผลิตนโยบาย (อุปทาน) ประกอบไปด้วยชนชั้นผู้นำของอำนาจทั้งในระบบและนอกระบบ ซึ่งอยู่ในโครงสร้างอำนาจในสังคม เช่น รัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย คณะรัฐมนตรี ข้าราชการระดับสูง นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มนักวิชาการซึ่งเป็นข้าราชการระดับกลางมีหน้าที่ดูแลการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจ พรรคการเมือง ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นพรรคการเมือง และรัฐสภา ซึ่งจะสื่อความต้องการของประชาชน

ผู้เรียกร้องนโยบาย (อุปสงค์) ประกอบด้วยประชาชนทุกคนที่ต้องได้รับผลจากการกำหนดนโยบายที่เกิดขึ้น เรียกว่า ผู้บริโภคนโยบาย ได้แก่ ประชาชน กลุ่มผลประโยชน์ทาง

เศรษฐกิจ สื่อมวลชน นักวิชาการจากสถาบันอุดมศึกษา (ซึ่งมีบทบาทในการเรียกร้องนโยบายผ่านบทความ การให้สัมภาษณ์) ฯลฯ

ตลาดนโยบายเศรษฐกิจเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างอุปสงค์และอุปทานของนโยบายเศรษฐกิจ โดยระบบทุนนิยมโลกมีอิทธิพลต่อกระบวนการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจในประเทศไทยระหว่างปี 2475-2531 ทำให้เห็นนโยบายเศรษฐกิจที่กำหนดขึ้น มีอาจเป็นนโยบายที่ดีที่สุดแต่เป็นนโยบายที่พึงพอใจในระดับหนึ่ง และเป็นนโยบายที่เน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากกว่าการกระจายรายได้ นโยบายเศรษฐกิจจึงให้ประโยชน์แก่คนเพียงกลุ่มน้อย และมองข้ามผู้ด้อยโอกาสซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่

ในขณะที่ประชาชนส่วนใหญ่มีบทบาทในการผลักดันนโยบายเศรษฐกิจอย่างจำกัดยิ่ง เพราะข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจมิได้เป็นที่ทราบกันทั่วไป การผูกขาดสารสนเทศนี้ ในด้านหนึ่งมีผลการกีดกันมิให้ประชาชนมีสิทธิในการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา หรือแม้ว่าการผูกขาดสารสนเทศจะผ่อนคลายลง แต่ประชาชนก็จำเป็นต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ผลกระทบอันคาดว่าจะเกิดขึ้นจากนโยบายนั้นๆ ซึ่งต้องอาศัยความรู้ทางเศรษฐศาสตร์พอสมควร ดังนั้นผู้เรียกร้องนโยบายโดยเฉพาะประชาชนโดยส่วนมาก จึงไม่มีส่วนร่วมในการผลักดันนโยบายที่ก่อให้เกิดสวัสดิการสูงสุดแก่สังคม ทำให้การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากระทบต่อชะตากรรมทางเศรษฐกิจของประชาชนอย่างมากมาย กล่าวได้ว่า นโยบายเศรษฐกิจจึงกำหนดจากโครงสร้างส่วนบน ระบบทุนนิยมโลก และผู้ผลิตนโยบายเศรษฐกิจโดยประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพียงผู้รับนโยบาย

1.3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ทางการเมือง

การศึกษาเรื่องการเรียนรู้ทางการเมือง เป็นการศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลในสังคมโดยมองเป็น 2 ระดับ

ระดับแรก เป็นการวิเคราะห์ในระดับบุคคล โดยมองว่าบุคคลได้รับความรู้ทางการเมืองด้านใด และด้วยวิธีการอย่างไร

ระดับสอง จะดูว่าภายในสังคมหนึ่ง บุคคลโดยส่วนใหญ่ถูกอบรมขัดเกลาให้มีทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองในแบบใด และองค์กรหรือสถาบันการอบรมใดเป็นผู้ที่มีอิทธิพลที่สำคัญ (จุมพล หนิมพานิช 2533, 262-264)

การเรียนรู้ทางการเมืองนั้นดำเนินไปในลักษณะของกระบวนการ คือ ตลอดชีวิตบุคคลหนึ่งๆ จะต้องผ่านการเรียนรู้ทางการเมืองมาโดยตลอด และพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลก็อาจจะคงเดิมหรือเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาก็ได้ วิลเลียม ซี มิเชล (William C, Michel 1968, 551-555 อ้างในจุมพล หนิมพานิช, 2533: 262-264) กล่าวว่า การเรียนรู้ทางการเมืองเป็น

กระบวนการที่เกี่ยวข้องกันว่าได้มีการสอนอะไร แก่ใคร โดยใคร ด้วยวิธีการอย่างไร ภายใต้สภาพการณ์อย่างไร และได้บังเอิญเกิดอะไรขึ้นในทำนองเดียวกัน ดีน จารอส (Dean Jaros 1973, 23) ก็ได้พูดถึงกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองเอาไว้ว่า ประกอบด้วยใคร เรียนอะไร จากใคร ภายใต้สถานการณ์เช่นไร และมีผลออกมาอย่างไร

ส่วนนักรัฐศาสตร์ไทยอย่าง กนลา สุขพานิช (2527, 68) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ทางการเมืองเอาไว้ว่า เป็นกระบวนการถ่ายทอดทัศนคติทางการเมืองและแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมทางการเมืองที่สอดคล้องกับค่านิยม และวัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมไทยในขณะนั้นให้กับประชาชนทั่วไปขณะเดียวกันก็หมายถึงการที่บิดา มารดาและผู้สูงอายุได้ถ่ายทอดทัศนคติที่ใช้ในการประพฤติปฏิบัติทางการเมือง และความเชื่อทางการเมืองของตนไปสู่รุ่นหลาน ซึ่งเรียกว่ากระบวนการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมนั่นเอง

ดอว์สันและเพอร์เวท (Dawson and Prewitt 1969, 63-80) ได้อธิบายถึงการเรียนรู้ทางการเมือง ไว้ในหนังสือ “Political Socialization” ประกอบด้วย 2 ลักษณะ คือ

1. การเรียนรู้ทางการเมืองโดยตรง Direct form of Political Learning
 - 1.1 การเลียนแบบ (Imitation)
 - 1.2 การเรียนรู้จากความคาดหวัง (Anticipatory Socialization) การเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่บทบาทที่คาดหวัง
 - 1.3 การให้การศึกษาทางการเมือง (Political Education) ผ่านสถาบันการศึกษา
 - 1.4 ประสบการณ์ทางการเมือง (Political Experience) การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เลือกลง การเรียกร้อง
2. การเรียนรู้ทางการเมืองโดยทางอ้อม Indirect Form of Political Learning
 - 2.1 การถ่ายทอดระหว่างบุคคล (Interpersonal Transference)
 - 2.2 การฝึกปฏิบัติ (Apprenticeship)
 - 2.3 การสร้างข้อสรุปทั่วไป (Generalization)

ขั้นตอนการเรียนรู้ทางการเมืองไว้ดังนี้

1. ขั้นระบุองค์การทางการเมืองได้ (Identification of Political Objects) เป็นขั้นแรกที่จะเรียนรู้สถาบันหรือองค์การทางการเมืองต่างๆ คืออะไร
2. ขั้นเกิดมีแนวความคิด (Conceptualization) เป็นขั้นที่มนุษย์เริ่มมีประสบการณ์มากขึ้น มนุษย์จะเริ่มมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การทางการเมืองแน่ชัดยิ่งขึ้น

3. **ขั้นเข้าใจสาระความเป็นจริง (Overt Activity)** เป็นขั้นที่มนุษย์มีความรู้สึกต้องการมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมืองโดยตรง เช่น การวิจารณ์การกระทำของรัฐบาลการสนับสนุนผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้ง การร่วมประท้วงทางการเมือง เป็นต้น

1.4 แนวคิดทฤษฎีความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

1.4.1 ความหมายและลักษณะของพลเมือง

ชเนศวร์ เจริญเมือง (2549) กล่าวว่าโดยสรุปถึงคุณลักษณะสำคัญของความเป็นพลเมืองกับท้องถิ่นเข้มแข็ง ซึ่งลักษณะดังกล่าวได้แก่

1) การมีความมุ่งมั่นอย่างสูงที่จะบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ไม่กลัวความยากลำบาก ทุ่มเทเพื่อบรรลุเป้าหมาย ความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้าเพื่อผู้อื่น เพื่อความดีงาม หรือเพื่อความเป็นธรรมชาติที่ชีวิตหนึ่งพึงได้รับจากรัฐ

2) ความมุ่งมั่นที่จะทำเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม เพื่อผู้อื่น ไม่ใช่เรื่องส่วนตัวหรือเรื่องคนเพียงบางคนเป็นการทุ่มเทที่บางครั้งอาจจะต้องสละชีวิตของตนเอง

3) การมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ไม่แยกออกจากบริบททางสังคมที่ล้อมลอมตนเองอยู่ กล่าวคือ การดำรงชีวิตอย่างมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ และกับปัจจัยที่อยู่ล้อมรอบทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครองและสิ่งแวดล้อม และนอกจากนี้แล้ว ชเนศวร์ เจริญเมือง (2548) ได้ให้ความหมายและข้อสังเกตของคำว่าพลเมือง โดยแบ่งเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 คำว่าพลเมือง ไม่ใช่คำที่อยู่โดดๆ แต่เป็นคำที่คู่กับคำว่า ชุมชน การเมือง ที่ในสมัยกรีกเรียกว่า Polis และคนในปัจจุบันเรียกว่า รัฐ (State) พลเมืองเป็นสมาชิกของชุมชนเมืองหรือรัฐซึ่งหมายความว่าที่ใดก็ตามที่มนุษย์มาอยู่รวมกัน มีการใช้อำนาจจัดการบริหารกิจกรรมต่างๆ ภายในชุมชนนั้น นั่นก็คือชุมชนการเมือง หรือรัฐ และเนื่องจากในโลกนี้มีคนจำนวนมากที่อยู่อย่างโดดเดี่ยว ไม่สูงถึงกับใคร การเป็นคนจึงเท่ากับเป็นเรื่องการเมือง หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ คนเป็นสัตว์การเมือง ดังนั้นกล่าวโดยสรุปก็คือความเป็นพลเมืองก็คือ การเข้ามีส่วนร่วมในชุมชนการเมือง กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ถ้าไม่มีพลเมืองก็จะไม่มีชุมชนการเมืองหรือไม่มีรัฐนั่นเอง

ประเด็นที่ 2 ว่าด้วยการมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะ ในสมัยกรีกยุคที่ประชาธิปไตยรุ่งเรืองในนครเอเธนส์ พลเมืองมีสิทธิ (Rights) และภาระหน้าที่ หรือความรับผิดชอบ (Obligations) มีสิทธิที่จะเข้าร่วมประชุมกำหนดนโยบายและ โครงการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนของตน ออกกฎหมายหรือข้อบังคับให้ทุกๆคนปฏิบัติตาม เลือกผู้แทนเข้าไปทำงานแทนในด้านนิติบัญญัติ และบริหารและมีสิทธิที่จะออกความคิดเห็นในเรื่องเหล่านั้น รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงแก้ไขสิ่งที่เคยตกลงกันไปแล้ว ส่วนภาระหน้าที่และความรับผิดชอบ ได้แก่ การเข้าประชุมเพื่อออกความคิดเห็นในกิจการต่างๆ ของรัฐ การเสียภาษี การเป็นทหารป้องกันประเทศ การเป็นสมาชิกของคณะ

ลูกขุนเพื่อตัดสินคดีความ ตลอดจนการส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียน เป็นต้น การใช้สิทธิและการปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ให้แก่ชุมชนการเมือง ก็คือ การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะ (Participation in public affairs) สิ่งนี้เองเป็นการใช้สิทธิ และการปฏิบัติหน้าที่ของพลเมือง

ประเด็นที่ 3 ความเป็นพลเมืองตามแนวคิดของเพลโต จะต้องมิคุณธรรม กล่าวคือมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะเป็นพลเมืองที่สมบูรณ์ การเป็นพลเมืองที่เอาการเอางาน ไม่ใช่เรื่องที่เกิดขึ้นเอง แต่เป็นเรื่องของการปลูกฝัง เกิดขึ้นจากการศึกษา เพื่อให้เกิดความต้องการที่จะเป็นพลเมืองที่สมบูรณ์

ประเด็นที่ 4 การเป็นพลเมืองที่สมบูรณ์จะต้องรู้ทั้งวิธีการเป็นผู้ปกครอง (Ruler) และผู้ถูกปกครอง (Ruled) นั้นหมายความว่าไม่มีผู้ใดยึดครองตำแหน่งได้ตลอดชีวิต แต่จะต้องมีการสลับเปลี่ยนกัน เนื่องจากทุกคนต้องเข้ามีส่วนร่วม และทุกคนจะต้องได้ตัดสินใจร่วมกัน

เอนก เหล่าธรรมทัศน์ (2543) ได้กล่าวถึงบทบาทของพลเมืองว่านอกจากที่ จะต้องเสียภาษีและปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมืองแล้วยังจะต้องมีบทบาทและอำนาจทางการเมือง คือต้องมีสิทธิไปเลือกตั้ง มีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ต่อทางการเมืองและต่อประเทศชาติด้วย เช่นกัน และ เอนก เหล่าธรรมทัศน์ (2543 : 16) ก็ได้กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า พลเมือง คือผู้มีศักดิ์ศรี คือผู้ที่เท่าเทียมกันกับผู้อื่น พลเมืองคือผู้ที่ไม่ปรารถนาจะครอบงำใคร แต่ก็ไม่ต้องการครอบงำจากใคร แต่ก็ไม่ต้องการให้ใครมาครอบงำหรืออุปถัมภ์ค้ำจุน นอกจากความหมายแล้ว เอนก เหล่าธรรมทัศน์ (2543 : 26-27) ก็ได้จำแนกความแตกต่างระหว่างพลเมือง (Citizenship) ประชาชน (People) ราษฎร (Subject) ไว้โดยกล่าวว่า คำว่าประชาชน เป็นคำที่มีมาทุกยุคทุกสมัย จะหมายถึง คนที่ไม่ใช่ผู้ปกครอง ซึ่งในสมัยโบราณนั้นประชาชนจะเป็นไพร่หรือทาสเกือบทั้งหมด หมายถึงมีสถานะที่ต่ำ เป็นลูกน้อง เป็นข้ารับใช้ขุนนางหรือเจ้าที่ดิน ต่อมาการเมืองสมัยใหม่ได้ปลดปล่อยประชาชนจากการเป็นไพร่หรือทาสให้กลายเป็นเสรีชนที่มีสถานะทางกฎหมายเท่าเทียมกันรวม เรียกอดีดไพร่ อดีดทาสและขุนนางเจ้าที่ดิน รวมทั้งชนชั้นใหม่ๆ ทั้งหลายนี้ว่า ราษฎร ในความหมายของผู้ที่ต้องเสียภาษีให้กับรัฐ และต้องยึดถือปฏิบัติตัวตามกฎหมายบ้านเมืองเหมือนกันหมด

สำหรับคำว่าพลเมืองนั้น มีพัฒนาการมาจากการที่ประเทศตะวันตกได้มีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองเป็นประชาธิปไตยซึ่งก็คือการเปลี่ยนราษฎรเป็นพลเมือง โดยลักษณะของพลเมืองก็คือราษฎรที่นอกจากจะเสียภาษีและปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมืองแล้ว ยังต้องมีอำนาจและบทบาททางการเมือง กล่าวคืออย่างน้อยต้องมีสิทธิไปเลือกตั้ง แต่ที่ยิ่งไปกว่านั้นคือ มี

สิทธิในการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ต่อทางการหรือต่อประเทศชาติ รวมถึงยังมีสิทธิเข้าร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่วนรวม ร่วมไปกับรัฐ

ซึ่งจากแนวความคิดของนักวิชาการไทยทั้งสองท่านนั้น สามารถสรุปความแตกต่างระหว่างคำว่าราษฎร (Subject) และพลเมือง (Citizenship) ได้ดังนี้

- 1) ราษฎรเป็นผู้รับกฎหมาย นโยบายและกิจการหรือกิจกรรมของรัฐ ส่วนพลเมืองจะเป็นฝ่ายรุกเพื่อเรียกร้องกฎหมาย นโยบาย และกิจการของรัฐจากที่ตนเองเห็นพ้องต้องกัน
- 2) ราษฎรที่ดีนั้นเป็นฝ่ายรับว่าอนาถสง่างาย ส่วนพลเมืองที่ดีนั้นต้องเป็นฝ่ายรุกได้และไม่เฉื่อยชาหรือเฉื่องช้า
- 3) ราษฎรมักคิดว่าตนเป็นเพียงผู้น้อย ส่วนพลเมืองจะคิดว่าตนมีสิทธิมีเสียงในกิจการส่วนรวมของบ้านเมือง

เบอร์นาร์ด บริก (Bernard Brick, อ้างในธนเนศวร์ เจริญเมือง, 2549 : 321-322) กล่าวว่าวัฒนธรรมความเป็นพลเมืองคือประชาชนในสังคมนี้จะเห็นว่าการให้ความสนใจต่อกิจการสาธารณะและเข้าร่วมในกิจการเหล่านั้นเป็นเรื่องปกติเป็นสิ่งที่สมเหตุสมผล นอกจากนี้ เบอร์นาร์ด บริก (Bernard Brick) ยังจำแนกต่อไปอีกว่ากิจการสาธารณะมีความหมาย 2 อย่างคือ 1) สัมพันธภาพระหว่างประชากรกับรัฐและการปกครอง และ 2) สถาบันทั้งหลายระหว่างประชากรแต่ละคนกับรัฐ ทั้งที่อยู่ตรงกลางและที่ทำหน้าที่เจรจาไกล่เกลี่ยทั้งหมดนี้ก็คือ ประชาสังคม ซึ่งรองรับและกำจุนอำนาจและการบริหารจัดการของรัฐในสังคมประชาธิปไตย

เดนนิส (Dennis F. Thomson, 1970 : 2) ได้กล่าวสั้นๆ ว่าความเป็นพลเมืองหมายความว่ามีความสามารถทั้งในปัจจุบันและในอนาคตที่จะมีส่วนในการกำหนดแนวทางในการเมือง

1.4.2 สิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

หลักการสำคัญประการหนึ่งของการปกครองระบอบประชาธิปไตยก็คือ สิทธิหน้าที่พลเมืองที่จะพึงมีและพึงปฏิบัติต่อรัฐ และระหว่างพลเมืองของรัฐด้วยกัน โดยนำเอาหลักการของประชาธิปไตยมาปฏิบัติจนกลายเป็นวิถีชีวิตของตนอย่างเคร่งครัด

ในระบอบประชาธิปไตยสิทธิและหน้าที่จะเป็นของคู่กัน กล่าวคือพลเมืองของรัฐจะต้องมีทั้งการได้รับสิทธิ และการมีหน้าที่ไปพร้อมๆ กัน ผู้ใดจะรับเอาเฉพาะสิทธิแต่ปฏิเสธการมีหน้าที่ต่อรัฐไม่ได้ เพราะจะเป็นการเอาเปรียบพลเมืองคนอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบอบประชาธิปไตยนั้น ถือว่าพลเมืองทุกคนต่างก็เป็นเจ้าของประเทศด้วยกัน พลเมืองทุกคนจึง

ต้องรับเอาทั้งสิทธิและหน้าที่ ซึ่งเป็นสิ่งที่รัฐได้กำหนดไว้ในกฎหมายของรัฐอยู่แล้ว ซึ่งกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองที่สำคัญก็คือ กฎหมายรัฐธรรมนูญนั่นเอง

สิทธิของพลเมืองนั้นจะหมายถึง ความคุ้มกันทางกฎหมายของบุคคลที่ไม่ให้บุคคลอื่นหรือรัฐเข้ามาทำร้าย โดยไม่มีเหตุผลอันชอบธรรม สิทธิของพลเมืองเป็นสิทธิเฉพาะบุคคลและมีอยู่ควบคู่กับตัวบุคคลมาตั้งแต่มีสภาพบุคคลแล้ว ดังนั้น บุคคลใดที่ถือกำเนิดมาเป็นมนุษย์และมีชีวิตรอด เขาก็จะได้รับสิทธิของพลเมืองโดยอัตโนมัติ

ในประเทศประชาธิปไตย สิทธิของพลเมืองจะได้รับการรับรองโดยรัฐในฐานะที่เป็นพลเมือง โดยที่รัฐจะบัญญัติสิทธิของพลเมืองขึ้นพื้นฐานไว้ในรัฐธรรมนูญ อันเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ และโดยทั่วไปรัฐธรรมนูญก็เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นโดยรัฐสภา ซึ่งสมาชิกประกอบด้วยตัวแทนของประชาชนนั่นเอง

กล่าวโดยทั่วไปแล้ว สิทธิของพลเมืองขึ้นพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่ สิทธิเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย สิทธิที่จะมีอิสรภาพในชีวิตและร่างกาย สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิในการทำสัญญา สิทธิในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นโดยอิสระ สิทธิในการนับถือศาสนาและปฏิบัติตามพิธีกรรมของศาสนาต่างๆ สิทธิในการก่อตั้งสมาคม สิทธิในครอบครัว สิทธิในการได้รับความเสมอภาคตามกฎหมายของรัฐ อย่างไรก็ตามสิ่งที่น่าสังเกตว่าสิทธิของพลเมืองดังที่ได้กล่าวไปแล้วนั้นจะต้องมีขอบเขตในการใช้อยู่บ้าง โดยรัฐจะตรากฎหมายกำหนดการใช้สิทธิต่างๆ เอาไว้เพื่อให้เกิดประโยชน์ของพลเมืองโดยรวม ข้อจำกัดอาจมีขึ้นได้เฉพาะในกรณีที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีงามของประชาชนเท่านั้น ถ้าไม่เข้าข่ายดังกล่าวแล้ว รัฐก็จะไม่จำกัดสิทธิของพลเมือง

เมื่อพลเมืองได้รับสิทธิได้รับสิทธิดังกล่าวแล้ว ก็จะต้องมีหน้าที่ควบคู่กันไปด้วย หน้าที่พลเมืองบางอย่าง รัฐออกกฎหมายบังคับเอาไว้ให้พลเมืองปฏิบัติ เช่น หน้าที่ในการเสียภาษีอากร หน้าที่ในการรับราชการทหาร หน้าที่ในการเข้าช่วยเหลือภัยพิบัติสาธารณะซึ่งเจ้าพนักงานของรัฐ ขอร้องเป็นต้น แต่หน้าที่พลเมืองบางอย่างก็ไม่มีกฎหมายบังคับไว้ แต่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตยทุกคนก็จะต้องมีความรู้สำนึกในหน้าที่ของตนอยู่แล้ว เช่น หน้าที่ช่วยเหลือประเทศชาติด้วยการเคารพกฎหมาย หน้าที่รักษาความลับของประเทศชาติ หน้าที่รักษาประโยชน์ของส่วนรวม เป็นต้น (ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, 2524 : 19-20)

2. ประวัติความเป็นมาของชมรมคนรักอุดร

2.1 ประวัติความเป็นมาและวัตถุประสงค์การก่อตั้งชมรมคนรักอุดร

ไม่มีเอกสารหลักฐานปรากฏว่าการก่อตั้งชมรมคนรักอุดรเริ่มขึ้นเมื่อวันที่เท่าไร เดือนอะไรมีเพียงคำบอกเล่าของแกนนำและสมาชิกว่าชมรมคนรักอุดรเริ่มมีการรวมตัวกันราวปลายปี พ.ศ. 2548 ซึ่งเป็นชาวบ้านในเขตละแวกชุมชนหนองเหล็ก ซึ่งถือเป็นสถานที่ ที่ก่อตั้งชมรมที่ชัดเจนและเป็นที่ยู้งักกันอย่างแพร่หลาย ซึ่งการรวมตัวกันของประชาชนในช่วงแรก เริ่มขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทำงานด้านสาธารณประโยชน์ อาทิ การรับบริจาคสิ่งของเพื่อผู้ประสบภัยต่างๆ แต่หลังจากเหตุการณ์ 19 กันยายน 2549 ชมรมคนรักอุดรก็เริ่มปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน โดยมีแนวทางและวัตถุประสงค์การดำเนินงานที่เน้นไปในทางการเมือง ตามเอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ชมรมคนรักอุดรได้ชี้แจงวัตถุประสงค์การดำเนินงานของชมรมคนรักอุดร ดังนี้

1. เพื่อรวมพลังปกป้องและรักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ตามหน้าที่ของพลเมืองไทย ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ
2. เพื่อเป็นเวทีแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ และช่วยเหลือ ระหว่างสมาชิก
3. เพื่อสร้างสรรค์กิจกรรม นำสิ่งที่ดีงามเพื่อร่วมพัฒนาเมืองอุดรธานี
4. เพื่อเป็นกลุ่มสนับสนุนภาครัฐและองค์กรเอกชนในการให้ความช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อนในจังหวัดอุดรธานี
5. เพื่อเป็นกลุ่มรณรงค์เผยแพร่ และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ด้านสิทธิ เสรีภาพของประชาชน ตามระบอบประชาธิปไตย

ชมรมคนรักอุดรมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่ บ้านหนองลิหู ตำบลสามพร้าว อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ทิศทาง การดำเนินงานของชมรมยังคงเป็นไปในทางการเมืองมากกว่างานด้านสาธารณประโยชน์ ร่วมดำเนินงานและประสานงานกับกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ในการเคลื่อนไหวทางการเมือง การแสดงออกทางการเมืองผ่านสื่อวิทยุชุมชนคลื่น 97.5 MHz ซึ่งถือเป็นเครื่องมือที่ชมรมคนรักอุดรใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการขอระดมทุนในการก่อสร้างอาคาร การบูรณสถานต่างๆ รวมทั้งสร้างให้สื่อวิทยุชุมชนคลื่นนี้ เป็นเวทีในการแสดงออกทางการเมือง การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานด้านต่างๆ ของชมรม

ปัจจุบัน ชมรมคนรักอุดรยังสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจาก จุดกำเนิดของชมรมเริ่มต้นจากประชาชนในพื้นที่และให้การสนับสนุนกันอย่างสม่ำเสมอ

และมีการขยายจำนวนสมาชิกกันอย่างต่อเนื่อง ทำให้สถานภาพการดำรงอยู่ของชมรมคนรักอุดรใน ทุกวันนี้มีความเข้มแข็งอย่างมาก

3. ประวัติความเป็นมาของจังหวัดอุดรธานี

3.1 ประวัติความเป็นมา

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีพบว่า บริเวณพื้นที่ที่เป็นจังหวัด อุดรธานีในปัจจุบัน เคยเป็นถิ่นที่อยู่ของมนุษย์มาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ มาประมาณ 5,000 – 7,000 ปี จากหลักฐานการค้นพบที่บ้านเชียง อำเภอหนองหาน และภาพเขียนสีบนผนังถ้ำที่อำเภอบ้านผือ เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นเป็นอย่างดี จนเป็นที่ยอมรับนับถือในวงการศึกษาด้านประวัติศาสตร์และ โบราณคดีระหว่างประเทศว่าชุมชนที่เป็นถิ่นที่อยู่ของมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์ที่จังหวัดอุดรธานีมี อารยธรรมความเจริญในระดับสูง และอาจถ่ายทอดความเจริญนี้ไปสู่ประเทศจีนก็อาจเป็นไปได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครื่องปั้นดินเผาสีลายเส้นที่บ้านเชียงนั้น สันนิษฐานว่าอาจเป็นเครื่องปั้นดินเผา สีลายเส้นที่เก่าที่สุดในโลก

หลังจากยุคความเจริญที่บ้านเชียงแล้ว พื้นที่ที่เป็นจังหวัดอุดรธานีก็ยังคงเป็นที่อยู่ อาศัยของมนุษย์สืบต่อมาอีก จนกระทั่งสมัยประวัติศาสตร์ของประเทศไทยนับตั้งแต่สมัยทวารวดี (พ.ศ. 1200-1600) สมัยลพบุรี (พ.ศ. 1200-1800) และสมัยสุโขทัย (พ.ศ. 1800-2000) จากหลักฐานที่ พบ คือ ใบเสมาสมัยทวารวดี ลพบุรี และภาพเขียนปูนบนผนังโบสถ์ที่ปรักหักพังบริเวณเทือกเขาภูพานใกล้วัดพระพุทธรูปบาทบัวบก อำเภอบ้านผือ แต่ทั้งนี้ยังไม่ปรากฏหลักฐานชื่อจังหวัดอุดรธานี ปรากฏในประวัติศาสตร์แต่อย่างใด

ต่อมาในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี พื้นที่ที่จังหวัดอุดรธานีปรากฏใน ประวัติศาสตร์เมื่อราวปีจอ พ.ศ. 2117 พระเจ้ากรุงหงสาวดีได้ทรงเกณฑ์ทัพไทยให้ไปช่วยตีกรุงศรี สัตตนาคนहुต (เวียงจันทน์) โดยให้สมเด็จพระมหาธรรมราชา กับสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ยกทัพ ไปช่วยรบแต่เมื่อกองทัพไทยมาถึงเมืองหนองบัวลำภู ซึ่งเป็นเมืองหน้าด่านของเมืองเวียงจันทน์ สมเด็จพระนเรศวรมหาราชประชวรด้วยไข้ทรพิษ จึงยกทัพกลับ ไม่ต้องรบพุ่งกับเวียงจันทน์ และที่ เมืองหนองบัวลำภูนี้เองสันนิษฐานว่าเคยเป็นเมืองที่มีความเจริญมาตั้งแต่สมัยขอมเรืองอำนาจใน สมัยกรุงรัตนโกสินทร์เป็นราชธานีนั้น จังหวัดอุดรธานีได้เกี่ยวข้องกับการศึกสงคราม กล่าวคือ ใน ระหว่าง พ.ศ. 2369-2371 ได้เกิดกบฏเจ้าอนุวงศ์ยกทัพเข้ามายึดเมืองนครราชสีมา ซึ่งมีผู้นำคือ คุณหญิงโม (ท้าวสุรนารี) กองทัพเจ้าอนุวงศ์ได้ถอยทัพมาตั้งรับที่เมืองหนองบัวลำภู และได้ต่อสู้กับ กองทัพไทย และชาวเมืองหนองบัวลำภูจนทัพเจ้าอนุวงศ์แตกทัพไป กระทั่งในปลายสมัยสมเด็จพระ

พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ประมาณ พ.ศ. 2411 ได้เกิดความวุ่นวายขึ้นในมณฑลลาวพวน เนื่องจากพวกฮ่อ ซึ่งกองทัพไทยได้ยกขึ้นไปปราบปรามจนสงบได้ชั่วคราว ใน ปี พ.ศ. 2428 สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พวกฮ่อได้รวมตัวก่อการร้ายกำเริบเสิบสานขึ้นอีกในมณฑลลาวพวนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง และมีท่าที่รุนแรง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหมื่นประจักษ์ศิลปาคม เป็นแม่ทัพใหญ่ฝ่ายใต้และเจ้าหมื่นไวยวรนาถ เป็นแม่ทัพใหญ่ฝ่ายเหนือไปทำการปราบปรามพวกฮ่อ ในเวลานั้นเมืองอุดรธานียังไม่ปรากฏชื่อ เพียงแต่ปรากฏชื่อบ้านหมากแข้ง หรือบ้านเคื่อหมากแข้ง สังกัดเมืองหนองคายขึ้นการปกครองกับมณฑลลาวพวนและกรมหมื่นประจักษ์ศิลปาคมแม่ทัพใหญ่ฝ่ายใต้ได้เดินทัพผ่านบ้านหมากแข้งไปทำการปราบปรามพวกฮ่อจนสงบ

ภายหลังการปราบปรามฮ่อสงบแล้วไทยมีกรณีพิพาทกับฝรั่งเศสเนื่องจากฝรั่งเศสต้องการลาว เขมร ชวน เป็นอาณานิคม เรียกว่า กรณีพิพาท รศ. 112 (พ.ศ. 2436) ด้วยพระปรีชาญาณของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ทรงยอมเสียสละส่วนน้อยเพื่อรักษาประเทศไว้ จึงทรงสละดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงให้แก่ฝรั่งเศสและตามสนธิสัญญาที่ทำขึ้นระหว่าง 2 ประเทศ มีเงื่อนไขห้ามประเทศสยามตั้งกองทหารและป้อมปราการอยู่ในรัศมี 25 กิโลเมตร ของฝั่งแม่น้ำโขง ดังนั้น หน่วยทหารไทยที่ตั้งประจำอยู่ที่เมืองหนองคายอันเป็นเมืองศูนย์กลางของหัวเมือง หรือมณฑลลาวพวน ซึ่งมีกรมหมื่นประจักษ์ศิลปาคมเป็นข้าหลวงใหญ่สำเร็จราชการ จำต้องอพยพเคลื่อนย้ายลึกเข้ามาจนถึงหมู่บ้านแห่งหนึ่งชื่อ บ้านเคื่อหมากแข้ง (ซึ่งเป็นที่ตั้งจังหวัดอุดรธานีปัจจุบัน) ห่างจากฝั่งแม่น้ำโขงกว่า 50 กิโลเมตร เมื่อทรงพิจารณาเห็นว่าหมู่บ้านแห่งนี้มีชัยภูมิเหมาะสม เพราะมีแหล่งน้ำดี เช่นหนองนาเกลือ (หนองประจักษ์ปัจจุบัน) และหนองน้ำอีกหลายแห่ง รวมทั้งห้วยหมากแข้ง กรมหมื่นประจักษ์ศิลปาคม ทรงบัญชาให้ตั้งศูนย์มณฑลลาวพวน และตั้งกองทหารขึ้น ณ หมู่บ้านเคื่อหมากแข้งจึงพอเห็นได้ว่า เมืองอุดรธานีได้อุบัติขึ้นโดยบังเอิญ เพราะเหตุผลทางการเมืองระหว่างประเทศยิ่งกว่าเหตุผลทางการค้า การคมนาคมหรือเหตุผลอื่นดังเช่นหัวเมืองสำคัญต่างๆ ในอดีต

อย่างไรก็ตามคำว่า “อุดร” มาปรากฏชื่อเมือง พ.ศ. 2450 (พิธีตั้งเมืองอุดรธานี 1 เมษายน ร.ศ. 127 พ.ศ. 2450 โดยพระยาศรีสุริยราชวรานุวัตร “โพธิ์ เนติโพธิ์”) พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีกระแสพระบรมราชโองการให้จัดตั้งเมืองอุดรธานีขึ้นที่บ้านหมากแข้ง อยู่ในการปกครองของมณฑลอุดร หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช มาเป็นระบอบประชาธิปไตย เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2475 แล้ว ได้มีการปรับปรุงระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน ยกเลิกการปกครองในระบบมณฑลในส่วนภูมิภาคยังคงเหลือเฉพาะจังหวัดและอำเภอเท่านั้น มณฑลอุดรจึงถูกยุบเลิกไปเหลือเพียงจังหวัดอุดรธานีเท่านั้น

ปัจจุบันจังหวัดอุดรธานีมีประชากรรวมทั้งสิ้น 1,543,622 คน แยกเป็นเพศชาย จำนวน 769,448 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 769,492 คน ซึ่งตามข้อมูลจำนวนสมาชิกชมรมคนรักอุดร ณ วันที่ 1 เมษายน 2553 มีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 267,500 คน คิดเป็น ร้อยละ 17.33% ของจำนวนประชากรทั้งหมดของจังหวัดอุดรธานี

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมือง ซึ่งมีผู้ศึกษาเรื่องดังกล่าวดังนี้

กณิศากร วัฒนาจิต (2545) ศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในเขตเมืองและเขตชนบทในเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า โดยทั่วไปรูปแบบวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นใน 2 เขต เป็นแบบไพโรฟ้าผสมผสานกับแบบมีส่วนร่วม โดยรูปแบบของวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำในเขตชนบทเป็นแบบไพโรฟ้ามากกว่าแบบมีส่วนร่วม ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล อาทิ อายุ เพศ รูปแบบของการเป็นผู้นำ รายได้ ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ มีผลกระทบต่อรูปแบบของวัฒนธรรมทางการเมืองทั้ง 2 แบบ ผู้นำท้องถิ่นในเขตเมือง มีส่วนร่วมทางการเมือง มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของไทยและมีทัศนคติที่ดีต่อระบอบประชาธิปไตยมากกว่าผู้นำในเขตชนบท ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับรูปแบบทางการเมืองของ Gabriel A. Almond and Sidney Verba ที่กล่าวว่า ในแต่ละสังคมจะมีรูปแบบของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผสมผสานกัน

โกวิทย์ คุณรัตน์ (2541) ศึกษาเรื่อง การกล่อมเกลาทางการเมืองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในสังคมเมืองและสังคมชนบท : กรณีศึกษาเปรียบเทียบ โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่และโรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียนในสังคมเมืองไม่ทำให้ได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองสูงกว่านักเรียนในสังคมชนบทในทางตรงกันข้ามกลับต่ำกว่า ส่วนความแตกต่างในอาชีพบิดามารดาของนักเรียน ทั้งสองโรงเรียนทำให้ระดับการกล่อมเกลาทางการเมือง แตกต่างกัน โดยนักเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองสูงกว่า ความแตกต่างในเรื่องรายได้ของครอบครัว ทั้งสองโรงเรียนทำให้ระดับการกล่อมเกลาทางการเมืองแตกต่างกัน โดยนักเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองสูง ความแตกต่างในการศึกษาของบิดามารดาของนักเรียนทั้งสองโรงเรียนทำให้ระดับการกล่อมเกลาทางการเมืองแตกต่างกัน โดยนักเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองสูง และ

ความแตกต่างในวิถีชีวิตของครอบครัวนักเรียนทั้งสองโรงเรียน ทำให้ระดับการกล่อมเกลาทางการเมืองแตกต่างกัน โดยนักเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองสูง

ณัฐพล พุกประเสริฐ (2545) ศึกษาเรื่อง การกล่อมเกลาทางการเมืองของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า โทรททัศน์เป็นหน่วยการเรียนรู้ที่มีความสำคัญและมีบทบาทในการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่มากที่สุด โดยประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสนใจจะรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์ และโทรทัศน์ก็มีผลต่อการเรียนรู้และเพิ่มความรู้ความเข้าใจของประชาชนอีกด้วย ประชาชนมีการเรียนรู้ทางการเมืองที่ดีในระดับหนึ่งอยู่แล้ว และหน่วยการเรียนรู้อื่นๆ ก็เข้าไปมีบทบาทในการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชน ทั้งในทางบวกและทางลบ แต่บางหน่วยการเรียนรู้ก็ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการกล่อมเกลาเลย โดยที่การศึกษา อาชีพ และ รายได้ เข้าไปมีความสัมพันธ์กับระดับการกล่อมเกลาเพียงบางเรื่องเท่านั้น

ณัฐธิดา ทองแผ่น (2549) ศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีนักศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองอยู่ในระดับน้อย และมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษา คือ เพศ รายได้ต่อเดือนของครอบครัว และชั้นปีการศึกษา สำหรับปัจจัยด้านภูมิฐานะไม่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

บรรจง กลิ่นสงวน (2547) ศึกษาเรื่อง การกล่อมเกลาทางการเมืองและทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองของนิสิตอยู่ในระดับสูง โดยได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองผ่านสถาบันครอบครัว สถานศึกษา รวมทั้งการรับรู้ข่าวสารการเมืองผ่านสื่อมวลชน นิสิตมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย อยู่ในระดับสูง ตัวแปรจำแนกความแตกต่างของทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ได้แก่ ภาควิชาที่สังกัด ระดับชั้นปี ภูมิฐานะ อาชีพและการกล่อมเกลาทางการเมือง ส่วนตัวแปรที่มีผลต่อการจำแนกความแตกต่างของทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ได้แก่ เพศ และอาชีพบิดา

อนุจินต์ ลาภธนาภรณ์ (2546) ศึกษาเรื่อง การกล่อมเกลาทางการเมืองผ่านแบบเรียน : ศึกษาเฉพาะกรณีแบบเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ผลการศึกษาพบว่า แบบเรียนสังคมชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.

2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มีเนื้อหาสาระแบบเรียนกลุ่มสังคมศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ที่ใช้เรียนอยู่ในปัจจุบัน นอกจากจะสอนในเรื่องทักษะต่างๆ แล้วยังมีการอบรมกลุ่มเกลาทางการเมืองให้ผู้เรียนเกิดความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากพอๆ กันทั้งสามสถาบัน ด้วยการมุ่งสอนให้ผู้เรียนเกิดความสำนึกในความเป็นไทย ให้เกิดความรักความหวงแหนชาติ พร้อมทั้งจะเสียสละแม้ชีวิตเพื่อชาติบ้านเมือง โดยการยกตัวอย่างการกอบกู้เอกราชของบรรพบุรุษไทยในอดีตเป็นแบบอย่างและในส่วนที่เกี่ยวกับสถาบันศาสนานั้นมุ่งที่จะอบรมสั่งสอนให้ผู้เรียนเป็นคนดีด้วยการปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาให้มีความรู้คู่คุณธรรม ยึดหลักการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว และความเกรงกลัวต่อบาป ส่วนสถาบันพระมหากษัตริย์นั้น ได้ปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ที่มีต่อพสกนิกรชาวไทยและแผ่นดิน โดยหวังให้ผู้เรียนได้ตอบแทนพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ด้วยวิธีต่างๆ เช่น การถวายความจงรักภักดีต่อพระองค์ท่าน นอกจากนี้ยังมีเนื้อหาที่ปลูกฝังเกี่ยวกับประชาธิปไตยเพียงบางส่วนน้อยเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเนื้อหาที่มุ่งปลูกฝังความรักชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ และที่สำคัญคือ ไม่ได้มุ่งเน้นในเรื่องของสิทธิ เสรีภาพ การมีส่วนร่วมทางการเมือง และการรวมตัวทางการเมืองของประชาชนในรูปแบบขององค์กรต่างๆ อย่างแท้จริง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการกล่อมเกลாதองการเมืองของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) กรณีศึกษาชมรมคนรักอุดร มุ่งที่จะศึกษาถึงกระบวนการ วิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือที่ใช้ในการกล่อมเกลาทองการเมืองกับประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ตลอดจนศึกษาถึงผลที่เกิดขึ้นจากการกล่อมเกลาทองการเมืองของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ว่าส่งผลอย่างไรต่อการเคลื่อนไหวทางการเมือง ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 แนวทางคือ

1. การศึกษาวิจัยจากเอกสาร (Documentary Research)

เป็นการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมแนวความคิดและข้อมูลต่างๆ จากหนังสือ บทความ วารสาร เอกสารวิชาการ ต่างๆ โดยได้ทำการรวบรวมข้อมูลและบันทึกข้อมูลที่ต้องการไว้เพื่อใช้ในการกำหนดกรอบในการศึกษา ออกแบบและกำหนดวิธีวิจัยภาคสนาม

2. การศึกษาวิจัยภาคสนาม (Field Research)

เป็นการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interviews) ซึ่งจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อจะได้ข้อมูลที่เกิดขึ้นในการศึกษาอย่างละเอียด อันได้แก่ แกนนำชมรมคนรักอุดร และสมาชิกชมรมคนรักอุดร

3. การสังเกต (Observe)

เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมของประชาชนที่เข้าร่วมชุมนุม และเข้ารับฟังการปราศรัย ว่ามีการแสดงออกอย่างไร เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่จะใช้ในการศึกษาอย่างละเอียด

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากการตัดสินใจของผู้วิจัยเอง โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 คือ แกนนำชมรมคนรักอุดร จำนวน 7 คน (เป็นจำนวนแกนนำที่สามารถเข้าพบและยินดีให้ข้อมูล

จากจำนวนทั้งสิ้น 10 คน) และกลุ่มที่ 2 คือ สมาชิกชมรมคนรักอุดร ภายในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี จำนวน 20 อำเภอ อำเภอละ 1 คน รวมทั้งหมด 20 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 27 คน จากการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม แยกได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 แกนนำชมรมคนรักอุดร	จำนวน 7 คน
กลุ่มที่ 2 สมาชิกชมรมคนรักอุดร	จำนวน 20 คน
- สมาชิกชมรมคนรักอุดรอำเภอเมืองอุดรธานี	จำนวน 1 คน
- สมาชิกชมรมคนรักอุดรอำเภอกุดจับ	จำนวน 1 คน
- สมาชิกชมรมคนรักอุดรอำเภอหนองวัวซอ	จำนวน 1 คน
- สมาชิกชมรมคนรักอุดรอำเภอกุมภวาปี	จำนวน 1 คน
- สมาชิกชมรมคนรักอุดรอำเภอประจักษ์ศิลปาคม	จำนวน 1 คน
- สมาชิกชมรมคนรักอุดรอำเภอหนองแสง	จำนวน 1 คน
- สมาชิกชมรมคนรักอุดรอำเภอโนนสะอาด	จำนวน 1 คน
- สมาชิกชมรมคนรักอุดรอำเภอหนองหาน	จำนวน 1 คน
- สมาชิกชมรมคนรักอุดรอำเภอกู่แก้ว	จำนวน 1 คน
- สมาชิกชมรมคนรักอุดรอำเภอพิบูลย์รักษ์	จำนวน 1 คน
- สมาชิกชมรมคนรักอุดรอำเภอทุ่งฝน	จำนวน 1 คน
- สมาชิกชมรมคนรักอุดรอำเภอไชวาน	จำนวน 1 คน
- สมาชิกชมรมคนรักอุดรอำเภอศรีธาตุ	จำนวน 1 คน
- สมาชิกชมรมคนรักอุดรอำเภอวังสามหมอ	จำนวน 1 คน
- สมาชิกชมรมคนรักอุดรอำเภอบ้านดุง	จำนวน 1 คน
- สมาชิกชมรมคนรักอุดรอำเภอบ้านฝาง	จำนวน 1 คน
- สมาชิกชมรมคนรักอุดรอำเภอน้ำโสม	จำนวน 1 คน
- สมาชิกชมรมคนรักอุดรอำเภอนาูง	จำนวน 1 คน
- สมาชิกชมรมคนรักอุดรอำเภอเพ็ญ	จำนวน 1 คน
- สมาชิกชมรมคนรักอุดรอำเภอสร้างคอม	จำนวน 1 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ โดยส่วนประกอบของแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการ วิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือที่กลุ่มแนวร่วม
ประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติใช้ในการก่อกบฏทางการเมือง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศไทย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ประเภทของข้อมูล ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัย แบ่งตามแหล่งที่มาของข้อมูลได้
เป็น 2 ประเภท คือ

3.1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์
(Interview) บุคคลที่เป็นแกนนำชมรมคนรักอุดรและสมาชิกชมรมคนรักอุดร

3.1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากหนังสือ บทความ
วารสาร เอกสาร งานวิจัย สิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ วิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือที่
ใช้ในการก่อกบฏทางการเมือง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการ
สัมภาษณ์แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของการพรรณนา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการกล่อมเกลາทางการเมืองของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ: กรณีศึกษาจังหวัดอุดรธานี มุ่งที่จะศึกษากระบวนการวิธีการและกิจกรรม รวมทั้งศึกษาเครื่องมือที่ใช้ในการกล่อมเกลาทางการเมืองของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ และศึกษาถึงผลที่เกิดขึ้นกับประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ เมื่อมีการออกแบบสัมภาษณ์สำหรับแกนนำชมรมคนรักอุดรและแบบสัมภาษณ์สำหรับสมาชิกชมรมคนรักอุดรและผ่านการตรวจสอบความน่าเชื่อถือการครอบคลุมเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ก็ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการขอสัมภาษณ์แกนนำทางโทรศัพท์ ส่วนการติดต่อกับสมาชิกชมรมคนรักอุดรในบางพื้นที่ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์และในบางพื้นที่ เข้าพบเพื่อสัมภาษณ์ เมื่อได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างวิจัย 2 กลุ่ม ดังกล่าวแล้ว จึงนำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงตามประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ เพื่อนำข้อมูลมาประเมินผล แล้วทำการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อสรุปผลการศึกษา ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงขอเสนอข้อมูลต่างๆ ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของแกนนำและสมาชิกชมรมคนรักอุดร

ผลการสัมภาษณ์ ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

จากการศึกษาพบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับเพศของแกนนำชมรมคนรักอุดรจากจำนวนทั้งหมด 7 คน เป็นเพศชาย 5 คนและเป็นเพศหญิง 2 คน มีอายุระหว่าง 20-30 ปี จำนวน 4 คน อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 2 คน และอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 1 คน จบการศึกษาระดับ ป.4-ป.7 จำนวน 1 คน ระดับ ปวส.หรืออนุปริญญา จำนวน 1 คน ระดับปริญญาตรี จำนวน 4 คน และระดับปริญญาโท จำนวน 1 คน ระยะเวลาการเป็นแกนนำของชมรมคนรักอุดร ต่ำกว่า 1 ปี จำนวน 1 คน ระหว่าง 2-3 ปี จำนวน 2 คน และ เป็นแกนนำของชมรมตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง จำนวน 4 คน

ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับเพศของสมาชิกชมรมคนรักอุดรจากจำนวนทั้งหมด 27 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 12 คน และ เป็นเพศชายจำนวน 8 คน มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 5 คน อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 1 คน อายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 8 คน และอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 6

คน จบการศึกษาระดับ ป.4-ป.7 จำนวน 14 คน ระดับม.ศ.1-ม.ศ.3 หรือ ม.1-ม.3 จำนวน 3 คน ระดับม.ศ.4-ม.ศ.5 หรือ ม.4-ม.6 จำนวน 1 คน และระดับปริญญาตรี จำนวน 2 คน ระยะเวลาการเป็นสมาชิกชมรมคนรักอุดร ระหว่าง 1-2 ปี จำนวน 2 คน ระหว่าง 2-3 ปี จำนวน 8 คน และเป็นสมาชิกชมรมคนรักอุดรตั้งแต่เริ่มก่อตั้งชมรม จำนวน 10 คน

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการสัมภาษณ์แกนนำชมรมคนรักอุดร เกี่ยวกับ วิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือที่กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติใช้ในการกล่อมเกลາทางการเมือง

ในเรื่องของการรับสมัครสมาชิกของชมรมคนรักอุดร กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติไม่ได้มีส่วนร่วมแต่อย่างใด โดยการดำเนินการเปิดรับสมัครสมาชิกเป็นการดำเนินการโดยชมรมคนรักอุดรรวมถึงเรื่องของการขอรับเงินทุนเพื่อใช้ในการสนับสนุนจากทางกลุ่ม นปช. ซึ่งทางชมรมไม่ได้ขอรับจากกลุ่มแนวร่วมฯ แต่อย่างใด ทั้งนี้ เนื่องจากการรับสมัครสมาชิกชมรมคนรักอุดรนั้น ผู้ที่มีความประสงค์จะสมัครเป็นสมาชิกต้องเสียค่าสมัครคนละ 30 บาท ค่าใช้จ่ายส่วนมากมาจากการรับบริจาค ทั้งจากห้างร้าน บุคคลและคณะบุคคลซึ่งในแต่ละวันในการจัดรายการวิทยุ จะมีประชาชน โทรศัพท์เข้ามาบริจาคทั้งที่เป็นเงินและสิ่งของ ซึ่งทางนปช. จะให้งบสนับสนุนเป็นค่าใช้จ่าย ในกรณีที่สมาชิกของชมรมคนรักอุดรเดินทางเข้าร่วมการประชุมในกรุงเทพมหานครเท่านั้น

ส่วนความร่วมมือในการจัดปราศรัย กลุ่มแนวร่วมฯ จะให้ความร่วมมือในการส่งบุคลากรเข้าร่วมเพื่อขึ้นเวทีปราศรัยและให้ข้อมูลข่าวสารเป็นหัวข้อในการปราศรัยในแต่ละครั้งเท่านั้น ส่วนโครงการพัฒนากิจสงเคราะห์เป็นโครงการที่ดำเนินการขึ้นโดยคณะกรรมการของโครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือสมาชิกและดำเนินการเพื่อการออมของสมาชิกเท่านั้น โครงการดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจาก ชมรมคนรักอุดรแต่ไม่ใช่โครงการที่ดำเนินการโดยชมรมคนรักอุดร ซึ่งทางชมรมคนรักอุดรจะให้การสนับสนุนในเรื่องของข้อมูลสมาชิกชมรมคนรักอุดรในการใช้ประชาสัมพันธ์ให้สมัครสมาชิกโครงการพัฒนากิจสงเคราะห์แต่ไม่ได้มีการบังคับให้บุคคลที่เป็นสมาชิกชมรมคนรักอุดรต้องเป็นสมาชิกโครงการพัฒนากิจสงเคราะห์ด้วย ดังนั้น ในการดำเนินการรับสมัครสมาชิก การดำเนินโครงการพัฒนากิจสงเคราะห์ นั้น ทาง นปช. ไม่ได้มีส่วนร่วมแต่อย่างใด

การจัดปราศรัยในแต่ละครั้งจะมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ทางการเมืองรวมถึงแนวทางการเคลื่อนไหวหรือกิจกรรมของสมาชิกชมรม อาทิ เช่น

การจัดปราศรัยโดยมีแกนนำของกลุ่มแนวร่วมฯ มาร่วมขึ้นเวทีจะมีวัตถุประสงค์หลักคือต้องการกระจายข่าวสารและกำหนดแนวทางการเคลื่อนไหวร่วมกับสมาชิกชมรมคนรักอุดร หรือการจัดปราศรัยโดยมีเฉพาะแกนนำของชมรมคนรักอุดรและมีการเชิญศิลปินร่วมแสดงเพื่อสร้างความบันเทิงให้กับสมาชิกที่เข้าร่วมนั้น วัตถุประสงค์ในการจัดคือการสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกและการเปิดรับสมัครสมาชิกใหม่ รวมถึงการขอรับบริจาคทุนทรัพย์เพื่อสร้างอาณาจักร คนเสื้อแดง ณ บ้านหนองรีหู ตำบลสามพร้าว อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ซึ่งมีเนื้อที่ 18 ไร่ 3 งาน ซึ่งการจัดปราศรัย การรับสมัครสมาชิก รวมถึงสมาชิกโครงการพัฒนากิจสงเคราะห์ที่เพิ่มจำนวนมากขึ้น ถือเป็นผลดีสำหรับชมรมคนรักอุดร เนื่องจากจำนวนประชาชนที่เข้าร่วมการเป็นสมาชิกทั้งสมาชิกชมรมและสมาชิกโครงการพัฒนากิจสงเคราะห์แสดงให้เห็นถึงพลังของประชาชนที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองเดียวกัน ส่วนการจัดปราศรัยในแต่ละครั้งของชมรมคนรักอุดรมักจะประสบปัญหาบ่อยครั้ง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการขอใช้สถานที่ ปัญหาการจราจรในการเดินทางเข้าร่วมของสมาชิกหรือประชาชนที่จะเข้ารับฟังการปราศรัยซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประชาชนทั่วไป และมาตรการรักษาความปลอดภัยให้กับผู้เข้าร่วมรับฟังการปราศรัย เนื่องจากในการจัดปราศรัยในแต่ละครั้งจะมีจำนวนผู้เข้าร่วมจำนวนมาก การรักษาความปลอดภัยในทรัพย์สินของผู้เข้าร่วมชุมนุมเป็นไปด้วยความลำบาก ซึ่งทางชมรมก็มักจะได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ตำรวจในบางครั้ง ซึ่งโดยหลักๆแล้ว ทางชมรมจะจัดเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยของชมรมในการอำนวยความสะดวกในเรื่องดังกล่าว แต่ก็ไม่สามารถดูแลความปลอดภัยให้กับสมาชิกที่เข้าร่วมได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากในการจัดปราศรัยในแต่ละครั้ง ผู้เข้าร่วมมีจำนวนมาก

ในเรื่องของเครื่องมือ ที่ใช้ในการกล่อมเลาทางการเมืองพบว่า สื่อที่ใช้มากที่สุดคือวิทยุชุมชน ซึ่งการเพิ่มขึ้นของจำนวนสมาชิกชมรมคนรักอุดร รวมถึงทุนทรัพย์ที่ใช้ในการดำเนินงาน ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการใช้สื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างดีเยี่ยม สื่อที่ทางชมรมคนรักอุดรใช้เป็นเครื่องมือในการเชิญชวน กระจายข่าวสารต่างๆ เพื่อเพิ่มจำนวนสมาชิกรวมถึงการระดมเงินทุนนั้นอันดับแรก คือสื่อวิทยุชุมชนซึ่งเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างยิ่งในการใช้จากทางชมรม มีการวางรูปแบบการจัดรายการที่น่าสนใจ ใช้ถ้อยคำที่เข้ากับสภาพพื้นที่โดยใช้ภาษาถิ่นในการจัดเพื่อดึงดูดการจัดรายการ มีการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้แสดงความคิดเห็น มีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันอีกประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับสื่อวิทยุชุมชนนั้นคือกำลังส่งของเครื่องส่งวิทยุที่มีกำลังแรงระยะไกล ทำให้ประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่ ที่ห่างไกลกับตัวจังหวัดอุดรธานี สามารถรับฟังได้อย่างทั่วถึง สื่ออันดับต่อมาคือสื่อที่เป็นเทคโนโลยีอีกประเภทคือการจัดทำเว็บไซต์ซึ่งมีทั้งเว็บไซต์ที่ทางชมรมจัดทำขึ้นเอง เนื้อหาสาระที่ปรากฏในเว็บไซต์มีทั้งการแสดงภาพกิจกรรมต่างๆ ที่บรรดาสมาชิกร่วมกันทำ รายละเอียดของช่องทางารับบริจาค ภาพข่าวสถานการณ์ต่างๆ ที่

เกิดขึ้นในจังหวัดอุดรธานี และหนังสือพิมพ์บ้านเมือง รวมถึงแผ่นพับต่างๆ ก็เป็นสื่ออีกประเภทหนึ่งที่ทางชมรมคนรักอุดรได้จัดทำขึ้น เพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ของชมรม โดยการส่งทางไปรษณีย์ให้กับสมาชิกที่เป็นแกนนำในแต่ละชุมชนตามต่างอำเภอเพื่อเป็นช่องทางในการกระจายข้อมูลข่าวสารอีกช่องทางหนึ่ง

จะเห็นได้ว่า การใช้อำนาจที่สามคือ สื่อ ในการดำเนินการของชมรมคนรักอุดรถือได้ว่าประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ทั้งนี้ เนื่องจากประชาชนในเขตพื้นที่รวมถึงประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการขยายฐานเสียงหรือสมาชิกได้รับสื่ออย่างทั่วถึง มีการจัดทำสื่อหลากหลายประเภทรวมทั้งกระบวนการและวิธีการที่สอดคล้องกับสถานการณ์ต่างๆ ของชมรม และสื่อที่ได้รับ ความนิยมมากเป็นอันดับหนึ่งคือวิทยุกระจายเสียงหรือที่เรียกกันว่า วิทยุชุมชน การผลิตเปลี่ยน หมุนเวียนผู้จัดรายการ การนำเสนอเนื้อหาสาระความเป็นจริงในเชิงจูงใจ สร้างจิตสำนึกของความเป็นเจ้าของให้เกิดความรักและหวงแหนในทรัพย์สินของตนก่อให้เกิดความรักและความผูกพันกันจนไม่สามารถแยกออกจากกันได้

สรุปผลการสัมภาษณ์

นำข้อมูลที่ได้จากการสรุป ในการสัมภาษณ์แกนนำชมรมคนรักอุดรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของกลุ่มแนวร่วมฯ ในการรับสมัครสมาชิก การสมัครณกิจสงเคราะห์ การจัดปราศรัยและ กิจกรรมอื่นๆ ของชมรมคนรักอุดร และวัตถุประสงค์ในการจัดปราศรัยหรือชุมนุมทางการเมือง และผลดี ผลเสียในการรับสมัครสมาชิก การจัดปราศรัยและ โครงการณกิจสงเคราะห์ นำมา ประเมินผลและทำการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า

การใช้วิธีการและกิจกรรม การสร้างอุดมการณ์ของชมรมคนรักอุดร โดยให้สมาชิกเข้ามามีส่วนรวมและการสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกมีความเป็นเอกภาพร่วมกันส่งผลให้สมาชิกชมรม และสมาชิกของ โครงการณกิจสงเคราะห์เพิ่มมากขึ้น โดยไม่ต้องขอความร่วมมือจากกลุ่มแนวร่วมฯ ซึ่งความเข้มแข็งในการบริหารจัดการองค์กรของชมรม การให้ความสำคัญกับการคัดสรรสมาชิก การสร้างความเข้มแข็งให้องค์กรผ่านการสร้างความผูกพันของสมาชิกต่อชมรม การสร้างแรงจูงใจให้เข้าร่วม และมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันและความเป็นเอกภาพร่วมกัน โดยมีแนวทาง และวิธีการ ที่เข้าถึงประชาชนอย่างแท้จริง การจัดองค์กรระดับจังหวัดขยายผลลงสู่ระดับอำเภอ ตำบลและหมู่บ้าน การสร้างความเชื่อ ค่านิยมต่างๆ ก่อผลให้เกิดแบบแผนความเชื่อหรือพฤติกรรมทางการเมืองของสมาชิกที่ชัดเจน โดยที่สมาชิกไม่ได้รับผลประโยชน์แต่อย่างใด ซึ่งถือเป็นองค์กร และการเคลื่อนไหวใหม่ ที่ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการการดำรงอยู่และขนาดของ ขบวนการอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ MaAdam ที่ว่า ขบวนการทางสังคมที่สามารถ สร้างสิ่งต่างๆ ที่เป็นแรงจูงใจให้สามารถชักนำไปสู่ความเป็นเอกภาพในหมู่สมาชิกได้ ย่อมมี

ประสิทธิภาพในการเคลื่อนไหวและการระดมสมาชิกใหม่ ที่สำคัญยังสามารถช่วยแก้ปัญหา สมาชิกที่ได้รับผลประโยชน์โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย (1982 : 45-46 อ้างใน กิ่งกาญจน์, 2550)

ส่วนสื่อที่ทางชมรมคนรักอุดรใช้ ประกอบไปด้วย การกระจายเสียงผ่านคลื่นวิทยุชุมชน 'มวลชนสัมพันธ์ FM 97.5 MHz, ทีวีดาวเทียมอุดรเคเบิลทีวีช่อง Voice TV, หนังสือพิมพ์บ้านเมือง, เว็บไซต์ <http://www.konrugudon.com>, แผ่นป้าย โฆษณา, แผ่นปลิวและ โรงเรียนคนเสื้อแดง สาขาจังหวัดอุดรธานี ซึ่งการดำเนินการผ่านสื่อต่างมีแกนนำชมรมคนรักอุดรเป็นที่ปรึกษาให้กับทีมงาน จากการประเมินผลตอบรับการใช้สื่อของชมรมคนรักอุดรพบว่าสื่อที่ใช้มากและมีผลตอบรับมากที่สุดคือคลื่นวิทยุชุมชน 97.5 MHz รองลงมาคือทีวีดาวเทียมอุดรเคเบิลทีวีช่อง Voice TV ถัดมาคือเว็บไซต์ <http://www.konrugudon.com> และแผ่นป้าย โฆษณา, แผ่นปลิวและ โรงเรียนคนเสื้อแดง ตามลำดับ

ผลการสัมภาษณ์แกนนำชมรมคนรักอุดร เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศไทย

เหตุผลในการเข้าร่วมการเคลื่อนไหวทางการเมืองส่วนใหญ่เกิดจากการมีทัศนคติเกี่ยวกับการแบ่งปันทรัพยากรต่างๆ ของรัฐบาลที่ไม่เท่าเทียมกัน คนจนและเกษตรกรไม่มีอำนาจต่อรองในระบบเศรษฐกิจแบบตลาดเหมือนคนชั้นกลาง ซึ่งเคยได้รับจากสมัยรัฐบาลทักษิณ ซึ่งย้อนกลับไปในปี พ.ศ. 2548 นโยบายประชานิยมของพรรคไทยรักไทย คนจนส่วนใหญ่ที่ไม่มีอำนาจต่อรอง และเข้าไม่ถึงทรัพยากร ได้มีโอกาสได้รับ ไม่ว่าจะเป็นการรักษาพยาบาลถึงฟรี การมีกองทุนหมู่บ้าน การได้รับจัดสรรเงิน SML รายจังหวัด การได้ทุนไปเรียนต่างประเทศอำเภอละ 1 ทุน หรือการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา การผลิต สินค้าพื้นบ้านหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ฯลฯ ทำให้เกิด "สำนึกใหม่" ทางการเมืองของคนจนถึง "อำนาจ" ของคะแนนเสียงเลือกตั้ง และความสัมพันธ์ระหว่าง "นโยบาย" ของพรรคการเมืองที่หาเสียงเป็นรัฐบาล กับทรัพยากรที่ตนจะได้รับ และที่สำคัญทั้งหมดนี้เป็นผลมาจากพรรคการเมืองที่ตนเลือก และเป็นพรรคที่กำหนดนโยบายนี้สามารถนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมถึงทัศนคติเกี่ยวกับเหตุการณ์การปฏิวัติ เมื่อ 19 กันยายน 2549 ที่กลุ่มคนที่เป็นแกนนำของสมาชิกชมรมคนรักอุดรมองว่าเป็นปรากฏการณ์ที่ทำลายความเป็นประชาธิปไตยของประเทศ และยังทำลายอำนาจของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอย่างแท้จริง เหตุการณ์ดังกล่าวถือเป็นสาเหตุที่ทำให้ชมรมคนรักอุดรต้องออกมาเคลื่อนไหวทางการเมือง อีกทั้งแกนนำชมรมคนรักอุดรยังมองว่า "การทำให้คนไทยมีวิถีชีวิตประชาธิปไตย" หรือการสร้างฐานรากให้บ้านประชาธิปไตย คือ เป้าประสงค์สูงสุดที่จำเป็นจะต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน การที่จะทำให้คนไทยมี วิถีชีวิตประชาธิปไตยได้ จะต้องเริ่มจากการปลูกฝังอุดมการณ์ประชาธิปไตยหรือความเชื่อในคุณค่าประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในมโนทัศน์ของ

คนไทยให้ได้ในทุกระดับ ผู้นำประเทศต้องยอมเสียสละและต้องบริหารด้วยความเป็นธรรม ไม่แบ่งชนชั้นให้เกิดขึ้นในสังคม โดยจะต้องดำเนินการภายใต้กรอบนโยบายของรัฐตามรัฐธรรมนูญไม่ปฏิบัติเฉพาะกลุ่มคนใดเพียงกลุ่มเดียว ทั้งการให้ประโยชน์และบทลงโทษ ทศนคติเหล่านี้ถูกปลูกฝังให้กับประชาชนผนวกกับความรู้สึกส่วนตัวของประชาชนที่ได้รับผลกระทบทำให้การออกมาร่วมเคลื่อนไหวทางการเมืองของประชาชนจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ และเมื่อผู้นำสามารถรวมกลุ่มประชาชนได้และกำหนดจุดมุ่งหมายร่วมกันพลังอำนาจของประชาชนก็เริ่มแสดงออกอย่างชัดเจน

สรุปผลการสัมภาษณ์

การพัฒนาาระบบประชาธิปไตยในประเทศไทยต้องมุ่งเน้นที่การมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่งเสริมให้ประชาชนในชาติตระหนักรู้ถึงสิทธิ หน้าที่ของการเป็นพลเมืองของชาติ รัฐต้องให้ความสำคัญกับสมาชิกของสังคมในฐานะเป็นราษฎรตลอดจนการส่งเสริมให้พวกเขามีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งรัฐต้องไม่สร้างค่านิยมหรือส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพียงการใช้สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งเท่านั้น เพราะหัวใจของแนวคิดนี้คือ อำนาจทางการเมืองเป็นของประชาชน ดังนั้นประชาชนต้องแสดงบทบาทในการควบคุมกำกับ และตรวจสอบระบบการเมืองและรัฐต้องมุ่งเน้นที่การพัฒนาาระบบบริหารและกฎหมาย นั่นคือ รัฐต้องพัฒนาสถาบันการบริหารและพัฒนาเครื่องมือของสถาบันไปพร้อมๆ กันกับพัฒนาพลเมือง ต้องพัฒนากฎหมายเพื่อสร้างความสงบเรียบร้อยและประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม

แนวทางการพัฒนาาระบบประชาธิปไตยในประเทศไทยนั้น ต้องการสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนทุกระดับให้เข้าใจกับความหมายที่แท้จริงของระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยว่า ระบบดังกล่าวเป็นอย่างไร ประชาชนมีสิทธิอย่างไรบ้าง ทำอะไร วิธีการตรวจสอบทำอย่างไร ก่อนการจะปฏิบัติตามนโยบายควรสำรวจความคิดเห็นจากประชาชนว่าดำเนินการอย่างไรถึงจะดี ประชาชนคิดว่าวิธีการต้องปฏิบัติอย่างไรจึงจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน รัฐต้องสร้างค่านิยมในการมีส่วนร่วมในทุกนโยบายที่จะดำเนินการรวมถึงรัฐต้องพัฒนาเครื่องมือและบุคลากรเพื่อรองรับการพัฒนาาระบบประชาธิปไตยในประเทศไทย ในแง่ของการเมืองที่พัฒนาแล้วจะเปรียบเสมือนปัจจัยที่สำคัญที่จะเอื้ออำนวยต่อความเจริญทางเศรษฐกิจ หากระบบการเมืองมีการพัฒนาสูง จะส่งเสริมให้เกิดความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ ความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจจึงขึ้นอยู่กับระดับของการพัฒนาการเมืองของแต่ละสังคม (สมบัติ ชำรงชัยวงศ์ 2539,33)

ผลการสัมภาษณ์สมาชิกชมรมคนรักอุดร เกี่ยวกับ วิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือที่ กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติใช้ในการกล่อมเกลາทางการเมือง

สมาชิกชมรมคนรักอุดรมองว่าตนเองและประชาชนทั่วประเทศถูกกดขี่ทางการเมืองมาเป็นเวลานานแล้ว แต่ไม่มีโอกาสและขาดช่องทางรวมถึงขาดผู้นำที่จะพาแสดงออกทางการเมือง ถึงแม้ว่าชมรมคนรักอุดรจะไม่ได้มีวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งชมรมเพียงเพื่อแสดงออกทางการเมืองเท่านั้นก็ตาม สมาชิกของชมรมส่วนใหญ่ก็รู้จักและเพิ่มจำนวนมากขึ้นในช่วงระยะเวลาที่ชมรมคนรักอุดรออกมาเป็นตัวนำในทางการเมือง ทั้งๆ ที่ก่อนหน้านี้ ทางชมรมเองก็ได้ดำเนินการด้านสาธารณประโยชน์มากมายแต่มีจำนวนสมาชิกเพียงหลักร้อย ซึ่งเหตุผลที่ทำให้มีจำนวนประชาชนออกมาสมัครสมาชิกและร่วมแสดงออกทางการเมืองเป็นจำนวนมากนั้นมีเหตุผลแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง กลุ่มแนวร่วมฯ จะกระจายข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผ่านการจัดปราศรัยของชมรมคนรักอุดร ซึ่งการปราศรัยในแต่ละครั้ง กลุ่มแนวร่วมฯ จะมีตัวแทนเข้าร่วมเพื่อขึ้นเวทีปราศรัย เพื่อแจ้งข่าวสารข้อมูลรวมถึงการแถลงจุดยืนและแนวทางการต่อสู้ให้กับสมาชิกชมรมคนรักอุดรที่เข้าร่วมรับฟังการปราศรัย และในกิจกรรมต่างๆ ที่ทางชมรมคนรักอุดรจัดขึ้น สมาชิกจะเข้าร่วมในจำนวนที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานที่ วันและช่วงระยะเวลา

ส่วนสื่อที่สมาชิกชมรมคนรักอุดรใช้สำหรับติดตามข้อมูลข่าวสารของชมรมคนรักอุดร และข้อมูลข่าวสารของกลุ่ม นปช. มีหลายประเภท อาทิ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ แผ่นปลิว หรือแม้กระทั่งป้ายประชาสัมพันธ์ต่างๆ และสิ่งที่ได้รับความนิยมมากคือ สื่อประเภทวิทยุ นั่นคือวิทยุชุมชนคลื่น FM 97.5 รองลงมาคือ โทรทัศน์ช่องสัญญาณดาวเทียม รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ แผ่นปลิว และ ป้ายประชาสัมพันธ์ ตามลำดับ

สรุปผลการสัมภาษณ์

ประชาชนที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกชมรมคนรักอุดรมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อระบบการเมืองของไทยที่มีรัฐบาลโดยการนำของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะเป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งในที่นี่จากผลของการกล่อมเกลาของผู้นำที่รู้และเข้าใจสภาพปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนที่เข้าร่วมทำให้ง่ายต่อการชักนำอีกทั้งบทบาทที่ผู้นำแสดงออกก็มีส่วนสำคัญกับจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้น การให้ความสำคัญกับการคัดสรรสมาชิกขององค์กรหรือขบวนการทางสังคม การกำหนดยุทธวิธี และการระดมทรัพยากรเพื่อใช้เป็นสิ่งต่อรองกับรัฐ ซึ่งการตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกชมรมคนรักอุดรของสมาชิคนั้นเพียงต้องการเข้าร่วมกับชมรมเพื่อแสดงออกทางการเมือง ซึ่งสมาชิกชมรมแสดงความเห็นว่า จำนวนประชาชนที่เพิ่มมากขึ้น จะใช้เป็นข้อต่อรองสำหรับผู้นำประเทศให้ดำเนินการตามความต้องการของชมรมได้ สำหรับโครงการฉาบฉวยสังเคราะห์ สมาชิกชมรมคนรักอุดรให้

ความเห็นว่าเป็นโครงการที่ดี และเหมาะกับชาวบ้าน เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโครงการ เพื่อต้องการสร้างให้สมาชิกรู้จักการออมที่มีผลตอบแทน เหมาะสำหรับชาวบ้านทั่วไป ส่วนข้อแตกต่างระหว่างการเป็นสมาชิกชมรมคนรักอุดรและประชาชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกนั้นมีเพียงช่วงเวลาการจัดงานระดมทุนของชมรมเท่านั้น สำหรับการกระจายข้อมูลข่าวสารของกลุ่ม นปช. จะใช้วิธีส่งบุคลากรจากส่วนกลางเพื่อเข้าร่วมการขึ้นปราศรัยกับทางชมรม ซึ่งจะเห็นได้ว่า ผู้นำ หรือ แกนนำมีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการระดมจำนวนประชากรและทรัพยากรที่ใช้สำหรับ ขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมือง และ หนึ่งในหลายปัจจัยที่จะนำมาซึ่งการก่อกำเนิด พัฒนาการ ความเข้มแข็ง-อ่อนแอ ความก้าวหน้า-ถดถอย ความล้มเหลว หรือสร้างผลสะท้อนของขบวนการ ทางสังคมนั้นคือ ผู้นำ หรือ แกนนำในองค์กรเคลื่อนไหว มีบทบาทสำคัญในการจัดตั้งการ เคลื่อนไหวและเป็นผู้ที่อยู่ในฐานะของการตัดสินใจเพื่อการดำเนินงานและการใช้ยุทธวิธี และมี ฐานะของการเป็นผู้จัดตั้งการเคลื่อนไหวหรือเป็นผู้ประกอบการทางการเมือง ซึ่งจะทำหน้าที่ในการ ระดมทรัพยากรชักนำผู้คนประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน เข้าร่วมเคลื่อนไหว (กิ่งกาญจน์, 2550 : 25)

สรุปผลการสัมภาษณ์

การกล่อมเกลากลางทางการเมืองในปัจจุบันโดยใช้เทคโนโลยีการสื่อสารได้มีการพัฒนา ก้าวหน้าขึ้นไปมาก โดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งทำให้สังคมทั่วโลกมีการติดต่อสื่อสารกัน ได้อย่างทั่วถึงและรวดเร็ว ผู้คนในภูมิภาคต่างๆ ของโลกสามารถติดต่อกันได้ในเวลาเพียงเสี้ยว วินาที ในช่วงสถานการณ์การเมืองไทยช่วงที่ผ่านมา สื่อใหม่ อันประกอบไปด้วย สื่อออนไลน์ เกลเบิลทีวี ทีวี่ดาวเทียม ตลอดจนวิทยุชุมชน และวิทยุท้องถิ่น มีบทบาทอย่างสำคัญในการนำเสนอ ข้อมูลข่าวสารและความคิดเห็นทางการเมืองในหลากหลายแง่มุม อันนำมาซึ่งข้อถกเถียงว่าด้วย เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองและความรับผิดชอบในการใช้สื่อใหม่ต่างๆ เหล่านี้ สมาชิกชมรมคนรักอุดรส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีอาชีพเกษตรกรกรรม มีรายได้น้อย สื่อที่ใช้สำหรับติดตาม ข่าวสารมากที่สุดคือการฟังวิทยุ เพราะเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สามารถพกพาได้สะดวก ราคาถูก อายุ การใช้งานค่อนข้างนาน การบำรุงรักษาง่าย ส่วนสื่อประเภทอื่น เช่นการใช้อินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ ผ่านดาวเทียม, แผ่นพับ หนังสือพิมพ์ หรือแม้กระทั่งแผ่นป้ายโฆษณา จะมีสมาชิกของชมรมให้ ความสนใจน้อยลงไปตามลำดับ จะเห็นได้ว่า นอกจากวิธีการ กิจกรรมต่างๆที่ผู้นำขบวนการ เคลื่อนไหวได้พยายามจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอแล้ว สื่อก็เป็นอีกช่องทางที่ทำให้จำนวนสมาชิกที่เข้า ร่วมขบวนการเคลื่อนไหวเพิ่มปริมาณหรือจำนวนที่มากขึ้นอย่างรวดเร็ว ถือได้ว่ายุทธวิธีในการ เลือกลูกและใช้สื่อของขบวนการเคลื่อนไหวดังกล่าวนี้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างยิ่ง

ผลการสัมภาษณ์สมาชิกชมรมคนรักอุดร เกี่ยวกับแนวคิดและแนวทางการพัฒนาระบบประชาธิปไตยในประเทศไทย

จากการสัมภาษณ์พบว่า สมาชิกชมรมคนรักอุดรมองว่า ความเท่าเทียมกันในสังคมถือเป็นเป้าหมายที่สำคัญของรัฐที่ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย ถึงแม้ว่า ประชาชนในรัฐจะมีความแตกต่างกันในเรื่อง เชื้อชาติ วัฒนธรรม ภาษา และศาสนา แต่ประชาชนเหล่านั้นก็ถือเป็นโครงสร้างของสังคมที่สำคัญ ซึ่งรัฐต้องให้ความสำคัญกับความฝัน ข้อเรียกร้อง รวมถึงความต้องการของประชาชน เพื่อให้เกิดความไว้วางใจต่อรัฐ

สรุปผลการสัมภาษณ์

ประเด็นสำคัญของการขัดแย้งที่เกิดขึ้นในชาตินั้น คือ รัฐจัดสรรทรัพยากรไม่เท่าเทียมกันและการเลือกปฏิบัติและให้ความสำคัญกับชนชั้นกลางมากเป็นอันดับแรก ทั้งที่ชนชั้นล่างในประเทศมีมากกว่าชนชั้นกลางเกือบสามเท่าของจำนวนประชากรทั้งประเทศ แต่การเสนอนะดังกล่าวไม่ได้หมายถึงรัฐต้องกำหนดนโยบายแก้ไขปัญหให้กับชนชั้นล่างก่อน เพียงแต่กระบวนการหรือการกำหนดนโยบายรัฐต้องกำหนดนโยบายให้ครอบคลุมทั้งสองกลุ่มเพราะทั้งสองกลุ่มถือเป็นประชากรภายในประเทศมีสิทธิ เสรีภาพที่เท่าเทียมกันและด้วยระบบเศรษฐกิจของไทยรวมทั้งสถานภาพของภาพรวมทั้งประเทศยังไม่ฟื้นจิตจำกัดความของประเทศที่กำลังพัฒนา จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการดูแลความเป็นอยู่ของประชากรในประเทศให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามอัตราภาพ หรือรัฐต้องปรับโครงสร้างการจัดสรรทรัพยากรและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจใหม่เพื่อให้ชนชั้นล่างสามารถเข้าถึงทรัพยากรและมีอำนาจต่อรองในระบบเศรษฐกิจแบบตลาดโดยไม่ต้องพึ่งพานโยบายประชานิยมซึ่งจะสร้างปัญหาในระยะยาว ทั้งนี้ เพื่อให้ในท้ายที่สุด สังคมไทยมีคนชนชั้นกลางเพิ่มมากขึ้นพอที่จะทำให้ประชาธิปไตยมีประสิทธิภาพได้จริง การปรับโครงสร้างการจัดสรรทรัพยากร และผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจใหม่ เป็นการถาวรโดยไม่ต้องพึ่งพานโยบายประชานิยมของบรรดาพรรคการเมือง จะกระทำได้ ต่อเมื่อมีการปรับกฎหมายเศรษฐกิจทั้งปวง

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่อง กระบวนการกล่อมเกลາทางการเมืองของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) กรณีศึกษาชมรมคนรักอุดร มุ่งที่จะศึกษา วิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือ ที่กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ใช้ในการกล่อมเกลาทางการเมือง รวมทั้งศึกษาถึงผลที่เกิดขึ้นจากการกล่อมเกลาทางการเมือง

1. สรุปการวิจัย

จากการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษาและระยะเวลาของการเป็นแกนนำชมรมคนรักอุดร พบว่า ผู้ที่แกนนำส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-30 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุที่ถือได้ว่าเป็นวัยรุ่น รองลงมาคือมีอายุระหว่าง 31-40 ปี ซึ่งถือได้ว่าเป็นวัยผู้ใหญ่ มีฐานะทางสังคมที่มั่นคง ส่วนในเรื่องระดับการศึกษา ผลการศึกษาพบว่าแกนนำส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งถือเป็นระดับการศึกษาของชนชั้นกลาง ทั้งนี้ในจำนวนแกนนำที่ตอบแบบสัมภาษณ์ ทั้งหมด 7 คน จบการศึกษาถึงระดับปริญญาโท 1 คน และเข้าร่วมเป็นแกนนำของชมรมตั้งแต่เริ่มแรกของการก่อตั้งชมรม และร่วมดำเนินการร่วมกับชมรมมาโดยตลอด

ส่วนข้อมูลพื้นฐาน ด้าน เพศ อายุ การศึกษาและระยะเวลาของการเป็นสมาชิกชมรมคนรักอุดร พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 55-64 ปี ซึ่งถือได้ว่าอยู่ในเกณฑ์ของผู้สูงอายุ แต่ยังมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง โดยสามารถเข้าร่วมรับฟังการปราศรัยโดยตลอด รองลงมาคือมีอายุระหว่าง 65 ปี ขึ้นไป ส่วนในเรื่องการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับ ป.4-ป.7 ซึ่งถือได้ว่าเป็นระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชาชนในยุคสมัยนั้น ทั้งนี้ ในเรื่องระดับการศึกษาของกลุ่มสมาชิกที่ตอบแบบสัมภาษณ์ ยังพบว่า มีสมาชิกที่จบการศึกษาสูงสุด ในระดับปริญญาตรี ถึง 2 คน โดยทั้ง 2 คนได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจเข้าร่วมขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองกับชมรมว่า ถือเป็นสิทธิที่ประชาชนในฐานะพลเมืองของประเทศไทย สามารถดำเนินการได้อย่างอิสระตามรัฐธรรมนูญ และในเรื่องระยะเวลาการเป็นสมาชิกชมรมพบว่า สมาชิกที่ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่เข้าร่วมเป็นสมาชิกตั้งแต่เริ่มก่อตั้งชมรมจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ซึ่งหากชมรมมีกิจกรรมอะไร ที่ได้ประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มสมาชิกได้รับทราบ ก็จะเข้าร่วมอย่างสม่ำเสมอ

ผลจากการศึกษา วิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือที่ใช้ในการกล่อมเกลாத่างการเมืองพบว่า การใช้ วิธีการและกิจกรรม การสร้างอุดมการณ์ของชมรมคนรักอุดร โดยให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมและการสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกมีความเป็นเอกภาพร่วมกันส่งผลให้สมาชิกชมรมและสมาชิกของโครงการณาปณกิจสงเคราะห์เพิ่มมากขึ้น โดยไม่ต้องขอความร่วมมือจากกลุ่ม แนวร่วม ๆ ซึ่งจากการสัมภาษณ์ ถือได้ว่าชมรมมี องค์กรณ์นี้มีความเข้มแข็งเรื่องการบริหารจัดการองค์กรอย่างดีเยี่ยม มีการแบ่งภาระหน้าที่ที่ชัดเจน และทุกคนในชมรมตระหนักถึงหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย อีกทั้งชมรมให้ความสำคัญกับการคัดสรรสมาชิก การสร้างความเข้มแข็งให้้องค์กรผ่านการสร้างความผูกพันของสมาชิกต่อชมรม การสร้างแรงจูงใจให้เข้าร่วม และมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันและความเป็นเอกภาพร่วมกัน โดยมีแนวทาง และวิธีการ ที่เข้าถึงประชาชนอย่างแท้จริง การจัดองค์กรระดับจังหวัดขยายผลลงสู่ระดับอำเภอ ตำบลและหมู่บ้าน การสร้างความเชื่อ ค่านิยมต่างๆ ก่อผลให้เกิดแบบแผนความเชื่อหรือพฤติกรรมทางการเมืองของสมาชิกที่ชัดเจน โดยที่สมาชิกไม่ได้รับผลประโยชน์แต่อย่างใด ซึ่งถือเป็นองค์กรและการเคลื่อนไหวใหม่ ที่ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการการดำรงอยู่และขนาดของขบวนการอย่างชัดเจน

ส่วนการใช้เครื่องมือในการกล่อมเกลாத่างการเมืองพบว่า สื่อ เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการช่วงชิงหรือการมีส่วนร่วมและการครอบครองสื่อ นับว่าเป็นหัวใจในการดำเนินงานขององค์กรธุรกิจ องค์กรราชการ รวมทั้งการเมืองภาคพลเมืองหรือการเมืองภาคประชาชน ก็นับว่าเป็นหัวใจสำคัญในการเคลื่อนไหว ดังนั้น การเคลื่อนไหวทางราชการ ทางธุรกิจและการเคลื่อนไหวทางสังคมการเมืองจึงมีความปรารถนาเหมือนกัน นั่นคือ ความต้องการมีสื่อในครอบครอง ซึ่งหมายถึงมีเครื่องมือหรือมีช่องทางในการสร้างความรู้ความเข้าใจ การประชาสัมพันธ์และการโฆษณาชวนเชื่อกับสาธารณชนจะเห็นได้ว่าผลกระทบต่อสังคมอันเกิดจากอิทธิพลของการสื่อสารมวลชนในการการสื่อสารทางการเมืองมีอยู่หลายประการ เช่น ผลกระทบต่อโครงสร้างของสังคม การจัดระเบียบสารสนเทศทางการเมือง ชนชั้นใหม่ในการสื่อสารทางการเมือง กรรมสิทธิ์ในสารสนเทศทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองและ บทบาทของอำนาจจอชิปโต้ดัย รวมทั้งกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งสื่อที่ได้รับความนิยมและมีอิทธิพลต่อประชาชนมากที่สุดในปัจจุบันคือ วิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ สื่อที่ทางชมรมคนรักอุดรใช้เป็นเครื่องมือในการเชิญชวน กระจายข่าวสารต่างๆ เพื่อเพิ่มจำนวนสมาชิกรวมถึงการระดมเงินทุนนั้นอันดับแรก คือสื่อวิทยุชุมชน ซึ่งเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างยิ่ง ในการใช้จากทางชมรม มีการวางรูปแบบการจัดรายการที่น่าสนใจ ใช้ถ้อยคำที่เข้ากับสภาพพื้นที่ โดยใช้ภาษาถิ่นในการจัดเพื่อดึงดูดจำนวนผู้ฟังรายการ มีการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้แสดงความคิดเห็น มีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันอีกประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับสื่อวิทยุชุมชนนั้นคือกำลังส่งของเครื่องส่งวิทยุที่มีกำลังแรงระยะไกล ทำให้ประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่ ที่

ห่างไกลกับตัวจังหวัดอุดรธานี สามารถรับฟังได้อย่างทั่วถึง สื่ออันดับต่อมาคือสื่อที่เป็นเทคโนโลยี อีกประเภทคือการจัดทำเว็บไซต์ซึ่งมีทั้งเว็บไซต์ที่ทางชมรมจัดทำขึ้นเอง เนื้อหาสาระที่ปรากฏใน เว็บไซต์มีทั้งการแสดงผลภาพกิจกรรมต่างๆ ที่บรรดาสมาชิกร่วมกันทำ รายละเอียดของช่องทางการรับบริจาค ภาพข่าวสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในจังหวัดอุดรธานี และหนังสือพิมพ์บ้านเมือง รวมถึงแผ่นพับต่างๆ ก็เป็นสื่ออีกประเภทหนึ่งที่ทางชมรมคนรักอุดรได้จัดทำขึ้น เพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ของชมรมโดยการส่งทางไปรษณีย์ให้กับสมาชิกที่เป็นแกนนำในแต่ละชุมชนตามต่างอำเภอเพื่อเป็นช่องทางในการกระจายข้อมูลข่าวสาร อีกช่องทางหนึ่ง จะเห็นได้ว่าการใช้อำนาจที่สามคือ สื่อ ในการดำเนินการของชมรมคนรักอุดรถือว่าประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ทั้งนี้ เนื่องจากประชาชนในเขตพื้นที่รวมถึงประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการขยายฐานเสียงหรือสมาชิกได้รับสื่ออย่างทั่วถึง มีการจัดทำสื่อหลากหลายประเภท รวมทั้งกระบวนการและวิธีการที่สอดคล้องกับสถานการณ์ต่างๆ ของชมรม และสื่อที่ได้รับความนิยมมากเป็นอันดับหนึ่งคือวิทยุกระจายเสียงหรือที่เรียกกันว่า วิทยุชุมชน การผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนผู้จัดรายการ การนำเสนอเนื้อหาสาระความเป็นจริงในเชิงจริง สร้างจิตสำนึกของความเป็นเจ้าของให้เกิดความรักและห่วงใยในทรัพย์สินของคนก่อให้เกิดความรักและความผูกพันกันจนไม่สามารถแยกออกจากกันได้

ส่วนเหตุผลในการเข้าร่วมการเคลื่อนไหวทางการเมืองส่วนใหญ่เกิดจากการมีทัศนคติเกี่ยวกับการแบ่งปันทรัพยากรต่างๆ ของรัฐบาลที่ไม่เท่าเทียมกัน คนจนและเกษตรกรไม่มีอำนาจต่อรองในระบบเศรษฐกิจแบบตลาดเหมือนคนชั้นกลาง ซึ่งเคยได้รับจากสมัยรัฐบาลทักษิณ ซึ่งย้อนกลับไปในปี พ.ศ. 2548 นโยบายประชานิยมของพรรคไทยรักไทย คนจนส่วนใหญ่ที่ไม่มีอำนาจต่อรอง และเข้าไม่ถึงทรัพยากร ได้มีโอกาสได้รับ ไม่ว่าจะเป็นการรักษาพยาบาลกึ่งฟรี การมีกองทุนหมู่บ้าน การได้รับจัดสรรเงิน SML รายจังหวัด การได้ทุนไปเรียนต่างประเทศอำเภอละ 1 ทุน หรือการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา การผลิต สินค้าพื้นบ้านหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ฯลฯ ทำให้เกิด “สำนึกใหม่” ทางการเมืองของคนจนถึง “อำนาจ” ของคะแนนเสียงเลือกตั้ง และความสัมพันธ์ระหว่าง “นโยบาย” ของพรรคการเมืองที่หาเสียงเป็นรัฐบาล กับทรัพยากรที่ตนจะได้รับ และที่สำคัญทั้งหมดนี้เป็นผลมาจากพรรคการเมืองที่ตนเลือก และเป็นพรรคที่กำหนดนโยบายนี้สามารถนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมถึงทัศนคติเกี่ยวกับเหตุการณ์การปฏิวัติ เมื่อ 19 กันยายน 2549 ที่กลุ่มคนที่เป็นแกนนำของสมาชิกชมรมคนรักอุดรมองว่าเป็นปรากฏการณ์ที่ทำลายความเป็นประชาธิปไตยของประเทศ และยังทำลายอำนาจของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอย่างแท้จริง เหตุการณ์ดังกล่าวถือเป็นสาเหตุที่ทำให้ชมรมคนรักอุดรต้องออกมาเคลื่อนไหวทางการเมือง อีกทั้งแกนนำชมรมคนรักอุดรยังมองว่า “การทำให้คนไทยมีวิถี

ชีวิตประชาธิปไตย” หรือการสร้างฐานรากให้บ้านประชาธิปไตย คือ เป้าประสงค์สูงสุดที่จำเป็นจะต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน การที่จะทำให้คนไทยมีวิถีชีวิตประชาธิปไตยได้ จะต้องเริ่มจากการปลูกฝังอุดมการณ์ประชาธิปไตยหรือความเชื่อในคุณค่าประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในมโนทัศน์ของคนไทยให้ได้ในทุกกระดับ ผู้นำประเทศต้องยอมเสียสละและต้องบริหารด้วยความเป็นธรรม ไม่แบ่งชนชั้นให้เกิดขึ้นในสังคม โดยจะต้องดำเนินการภายใต้กรอบนโยบายของรัฐตามรัฐธรรมนูญไม่ปฏิบัติเฉพาะกลุ่มคนใด เพียงกลุ่มเดียวทั้งการให้ประโยชน์และบทลงโทษ ทักษะคิดเหล่านี้ถูกปลูกฝังให้กับประชาชนผนวกกับความรู้สึกส่วนตัวของประชาชนที่ได้รับผลกระทบทำให้การออกมาร่วมเคลื่อนไหวทางการเมืองของประชาชนจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ และเมื่อผู้นำสามารถรวมกลุ่มประชาชนได้และกำหนดจุดมุ่งหมายร่วมกัน พลังอำนาจของประชาชนก็เริ่มแสดงออกอย่างชัดเจน

2. อภิปรายผล

กระบวนการกล่อมเกลாதองการเมืองที่กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติใช้ในการก่อกำเนิดขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม ที่เป็นรูปธรรม ก่อตัวเป็นองค์กรที่มีขนาดใหญ่ถ้าเทียบปริมาณจำนวนสมาชิกของขบวนการเคลื่อนไหวครั้งนี้ กับ ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมในสมัยก่อน กลุ่มแนวร่วมฯ ให้ความตระหนักกับการสร้างทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อในทางการเมืองอย่างมีแบบแผน ซึ่งจะเห็นได้จากกลยุทธ์ต่างๆที่วางไว้ อาทิ การไม่เข้าไปแทรกแซงกระบวนการในการรับสมัครสมาชิกของชมรม ไม่เข้าไปแทรกแซงโครงการณาปณกิจสาธารณะ แต่ใช้กลวิธีการเข้าร่วมในการจัดปราศรัยทางการเมือง เพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งการอำนวยความสะดวกกับประชาชนที่เข้าร่วมการปราศรัยในกรุงเทพมหานคร ซึ่งกระบวนการที่กลุ่มแนวร่วมฯ ใช้ในการกล่อมเกลาทองการเมืองส่งผลให้มีประชาชนเข้าร่วมเป็นสมาชิกชมรมคนรักอุดรเพิ่มสูงขึ้น

กิจกรรมต่างๆ ซึ่งจัดขึ้นโดยกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติและชมรมคนรักอุดร ซึ่งจะมีวัตถุประสงค์ที่เหมือนและต่างกันออกไป ในการจัดกิจกรรมของชมรมคนรักอุดรในบางครั้งก็ได้ต้องการเพิ่มจำนวนสมาชิกแต่มีวัตถุประสงค์ต้องการระดมทุนเพื่อใช้ในการซื้อที่ดินก่อสร้างอาคารชมรมคนรักอุดรแห่งใหม่ทดแทนหลังเดิม และในบางครั้งกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติจะเป็นผู้ให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมเพื่อจัดงานเลี้ยงสังสรรค์ และกระจายข่าวสารให้กับสมาชิกรวมทั้งการเปิดรับสมัครสมาชิกภายในงาน โดยกิจกรรมต่างๆ ดังกล่าวมีส่วนทำให้ประชาชนถูกกล่อมเกลாதองการเมืองและโน้มเอียงไปในทิศทางที่ผู้นำต้องการ

วิธีการและเครื่องมือที่ส่งผลกระทบต่อสนองความต้องการตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติอย่างชัดเจนและได้ผล คือการใช้เครื่องมือที่เข้าถึงประชาชนและประชาชนเข้าถึงได้ง่าย นั่นคือ วิทยุชุมชน ซึ่งตัวผู้นำของชมรมคนรักอุดรมีความรู้ความสามารถในเรื่องดังกล่าว การใช้วาทศิลป์ผ่านการจัดรายการของผู้จัดรายการ ทำให้สร้างทัศนคติทางการเมืองให้ไปในทิศทางตามที่กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติต้องการ

ซึ่ง กิจกรรม วิธีการและเครื่องมือที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการกล่อมเกลາทางการเมืองให้กับสมาชิก เพื่อกำหนดทิศทางต่อการสู่ทางการเมือง มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ พาย (Lucian Pye 1962,44-48) ในขั้นตอนของกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองคือ เริ่มจากการอบรมเป็นช่วงๆ ฝึกฝนให้มีทัศนคติ ค่านิยม ความชำนาญ ความสัมพันธ์กับบทบาททางการเมืองต่างๆ ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นขั้นตอนของการสร้างความโน้มเอียง ซึ่งสอดคล้องกิจกรรมของกลุ่ม แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติและชมรมคนรักอุดร ที่ใช้วิธีการสร้างทัศนคติ ค่านิยม ความชำนาญผ่านการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง ประกอบกับการจัดเวทีปราศรัย ให้ข้อมูลรายละเอียดทางวิชาการเชิงการเมืองซ่อนทัศนคติ ค่านิยม ความชำนาญให้ไปในทิศทางโน้มเอียงเพื่อให้มีทัศนคติ ค่านิยม ความชำนาญไปในทิศทางที่เป็นเป้าหมายสำคัญเดียวกัน จากนั้นจึงสร้างบุคลิกภาพต่อบุคคล ซึ่งมีอิทธิพลต่อจิตใจได้สำนึก ให้เป็นผู้เข้าร่วมทางการเมือง สอดคล้องกับการสร้างความสำคัญในการสมัครสมาชิกของชมรมคนรักอุดร มีเครือข่ายไปในทุกอำเภอทุกตำบล ลงลึกไปจนกระทั่งถึงในระดับหมู่บ้าน ทำให้จำนวนสมาชิกเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ

3. ข้อเสนอแนะ

หากพิจารณาถึงสภาพปัญหาของการเมืองไทยในปัจจุบัน จะพบว่า การเมืองการปกครองของไทยมีประเด็นที่เป็นปัญหาอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็น เรื่องของระบบการบริหารบุคลากรทางการเมือง ทรัพยากร รวมถึงกระบวนการในการดำเนินงานของรัฐเอง ซึ่งจากการศึกษาจะพบว่าประชาชนซึ่งถือเป็นชนชั้นที่ถูกปกครองในขณะนี้ มีความพร้อมที่จะต่อต้านการกระทำของรัฐ ซึ่งวิธีการ กระบวนการที่เกิดขึ้นส่งผลต่อการพัฒนาการเมืองให้เป็นประชาธิปไตยของประเทศไทย เพื่อให้ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บังเกิดผลดีต่อประชาชน ซึ่งระบอบประชาธิปไตยทุกระบอบมีความคาดหวังกับประชาชนสูง แต่การพัฒนาประชาธิปไตย ไปสู่การเมืองแบบเข้มข้นที่เปิดกว้างให้กับความแตกต่างหลากหลาย จะมีความหวังและวาดหวังต่อประชาชนสูงยิ่งขึ้นไปอีก การเมืองภาคประชาชนที่เน้นประชาชนเป็นตัวแสดงหลักนี้ ต้องการการเสถียรของพลเมือง เน้นการร่วมมือทำเอง และการมี

ส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองสูง การเมืองลักษณะนี้จะมีที่ว่างสำหรับประชาชนที่ไม่ต้องการเข้าร่วมหรือไม่ และการไม่เข้าร่วมจะได้รับการเคารพหรือไม่ ในอีกด้านหนึ่ง การเมืองภาคประชาชนคือ การเปิดปริมณฑลสาธารณะให้คำถามทุกอย่างถูกนำมาถกเถียงโดยประชาชนพลเมืองที่กระตือรือร้นเอง คำถามคือ ระบอบประชาธิปไตยแบบใหม่นี้จะแบกรับการตั้งคำถาม การสงสัย และการช่วงชิงการสร้างระบบความหมายที่หลากหลายได้อย่างไร

ในฐานะของผู้วิจัย ซึ่งคำนึงถึงแนวทางที่เป็นรากฐานที่มั่นคงให้กับระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง จึงขอเสนอแนะแนวทางการพัฒนากระบวนการสร้างระบอบประชาธิปไตยให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

1. ควรปลูกฝังอุดมการณ์คุณธรรมแบบพลเมืองให้กับประชาชนอย่างจริงจัง โดยผ่านครอบครัว โรงเรียน วัด ศาสนา สื่อมวลชน และสถาบันอื่นๆ มาตรฐานอุดมการณ์คุณธรรมแบบพลเมืองให้ยั่งยืนในขบวนการประชาสังคม ที่เป็นการเมืองของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชนทั้งมวลอันมิใช่รัฐ

2. ควรปฏิรูปสื่อให้เป็นอิสระและตระหนักรู้ถึงจรรยาบรรณที่แท้จริงผู้ทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงที่ดีมีคุณธรรม โดยเริ่มจากการแยกสื่อ ที่เป็นของรัฐซึ่งในที่นี่หมายถึงประชาชนของรัฐบาล และสื่อที่เป็นของเอกชน ทั้ง 3 กลุ่ม ต้องทำหน้าที่ที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะของตนเอง

กล่าวคือ กลุ่มที่ 1 สื่อที่เป็นของรัฐและประชาชน ต้องทำหน้าที่ในการกระจายข้อมูลข่าวสารที่มุ่งเน้นไปในการสร้างความเข้าใจในประชาธิปไตย การปลูกฝังจิตให้เป็นสาธารณะ ไม่ว่าจะแสดงออกทางละคร ข่าว หรือสารคดี ก็ตาม

กลุ่มที่ 2 สื่อที่เป็นของรัฐบาล สื่อกลุ่มนี้ต้องทำหน้าที่ในการนำเสนอผลงานที่แท้จริงของรัฐบาล รวมทั้งการประชาสัมพันธ์งานด้านต่างๆ ของรัฐบาล เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบถึงกระบวนการต่างๆ ที่รัฐบาลกำลังดำเนินงานและที่กำหนดเป็นแผนในระยะยาว อย่างโปร่งใส

กลุ่มที่ 3 สื่อที่เป็นของเอกชน ซึ่ง สื่อกลุ่มนี้ ทำหน้าที่ให้ความบันเทิงภายใต้กรอบของคุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม

3.1 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาดังกล่าวพบว่า กระบวนการ กิจกรรม วิธีการ และเครื่องมือที่ใช้ในการกล่อมเกลாதองการเมือง จนกระทั่งส่งผลต่อการแสดงออกทางการเมืองของประชาชน นั้น ประเด็นที่น่าสนใจในการแสดงออกทางการเมืองของประชาชนนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปควรนำประเด็นดังกล่าวเพื่อนำไปศึกษาว่า การแสดงออกทางการเมืองของประชาชนส่งผลกระทบอย่างไรต่อการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองของไทย รวมทั้ง ควรศึกษาสิทธิ เสรีภาพในการแสดงออกทางการเมืองในทัศนะของประชาชนว่าก่อให้เกิดผลอย่างไรในทางการเมือง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าจะ

เป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับภาคประชาชนและภาครัฐ เพื่อนำไปประกอบการจัดทำนโยบายเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนลา สุขพานิช (2527) “การกล่อมเกลາทางการเมืองและการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมือง”
ระบบการเมืองเปรียบเทียบ ใน *เอกสารสอนชุดวิชาเล่มที่ 1* หน่วยที่ 2
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- กณิศากร วัฒนาจิต (2545) “วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในเขตเมืองและเขตชนบทใน
เชียงใหม่” วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- กึ่งกาญจน์ บัวแก้ว (2550) “นโยบายต่างประเทศไทยต่อสาธารณรัฐประชาชนจีน: ศึกษานโยบาย
ของรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เปรียบเทียบกับนโยบายของรัฐบาลนายชวน
หลีกภัย” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- กุหลาบ ยศอ่อน (2554, 12 กุมภาพันธ์) สัมภาษณ์โดย นางสาวสุวรรณี นามบุตร ชมรมคนรักอุดร
บ้านหนองลีหู หมู่ 12 ตำบลสามพร้าว อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
- โกวิทย์ คุณรัตน์ (2541) “การกล่อมเกลາทางการเมืองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในสังคม
เมืองและสังคมชนบท : กรณีศึกษาเปรียบเทียบ โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่ และ โรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย”
วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- คนรักอุดร (2553) “แกนนำชมรมคนรักอุดร” คั่นคืน 7 เมษายน 2553
จาก <http://www.konrugudon.com>.
- คำสวข นาคำมินทร์ (2554, 20 กุมภาพันธ์) สัมภาษณ์โดย นางสาวสุวรรณี นามบุตร
อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี
- จักรพงษ์ แสนคำ (2554, 10 กุมภาพันธ์) สัมภาษณ์โดย นางสาวสุวรรณี นามบุตร ชมรมคนรักอุดร
บ้านหนองลีหู หมู่ 12 ตำบลสามพร้าว อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
- จุมพล หนีมมานิช (2533) “พื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมของเมืองไทย : กระบวนการเรียนรู้
ทางการเมืองกับทัศนคติทางการเมืองของคนไทย” (หน่วยที่ 5) นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- เจด็จ ไชยคำ (2554, 22 กุมภาพันธ์) สัมภาษณ์โดย นางสาวสุวรรณี นามบุตร อำเภอหนองแสง
จังหวัดอุดรธานี

จำปี วงศ์ละคร (2554, 23 กุมภาพันธ์) สัมภาษณ์โดย นางสาวสุวรรณี นามบุตร อำเภอโนนสะอาด
จังหวัดอุดรธานี

จำรัส ทงมี (2554, 24 กุมภาพันธ์) สัมภาษณ์โดย นางสาวสุวรรณี นามบุตร อำเภอวังสามหมอ
จังหวัดอุดรธานี

ฉลอง แก่นข้าว (2554, 25 กุมภาพันธ์) สัมภาษณ์โดย นางสาวสุวรรณี นามบุตร
อำเภอวังน้ำโสมจังหวัดอุดรธานี

ฉันทนา อุดรพันธุ์ (2554, 29 กุมภาพันธ์) สัมภาษณ์โดย นางสาวสุวรรณี นามบุตร
อำเภอสร้างคอม จังหวัดอุดรธานี

ณัฐธิดา ทองแผ่น (2549) “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีนักศึกษา
ระดับปริญญาตรี คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์”

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ณัฐพล พุกประเสริฐ (2545) “การกล่อมเกลாதองการเมืองของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในเขต
เลือกตั้งที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่” การค้นคว้าอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ทองจันทร์ อัจสยาม (2554, 29 กุมภาพันธ์) สัมภาษณ์โดย นางสาวสุวรรณี นามบุตร
อำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี

ทองจันทร์ เขียวพำนันท์ (2554, 2 มีนาคม) สัมภาษณ์โดย นางสาวสุวรรณี นามบุตร
อำเภอทุ่งฝน จังหวัดอุดรธานี

ทองหนัก อุทะกัง (2554, 4 มีนาคม) สัมภาษณ์โดย นางสาวสุวรรณี นามบุตร
อำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี

ทินพันธุ์ นาคตะ (2518) “ความชอบธรรมในการปกครอง : ปัญหาและความหวังของไทย”
วารสารธรรมศาสตร์ 15,3 (ตุลาคม 2518 - มกราคม 2519) : 88

ชนสวรรค์ เจริญเมือง (2548) แนวคิดว่าด้วยการเป็นพลเมือง นนทบุรี สถาบันพระปกเกล้า
_____ (2549) พลเมืองกับท้องถิ่นเข้มแข็ง กรุงเทพมหานคร โครงการจัดพิมพ์คบไฟ

บรรจง กลิ่นสงวน (2547) “การกล่อมเกลาทองการเมืองและทัศนคติทางการเมืองแบบ
ประชาธิปไตย ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เบญจมาศ เคนเต้า (2554, 1 กุมภาพันธ์) สัมภาษณ์โดย นางสาวสุวรรณี นามบุตร ชมรมคนรักอุดร

- บ้านหนองลีหุ หมู่ 12 ตำบลสามพร้าว อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
 “ประกาศสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง เรื่อง จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร แยกเป็น
 กรุงเทพมหานครและจังหวัดต่างๆ ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร”
 (2554, 31 ธันวาคม) ประกาศสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง
 ประกาศ ณ วันที่ 15 มีนาคม 2555
- ประจิดร มหาหิง (2529) “สังคมวิทยาการเมือง : แนวคิดทฤษฎีและแนวทางการศึกษา” ปัตตานี:
 โครงการจัดตั้งสำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 วิทยาเขตปัตตานี
- ประทีป สยามชัย (2526) *สารต่อทางสังคมวิทยาการศึกษา* กรุงเทพมหานคร ชุมชนุสกรณ์
 การเกษตรแห่งประเทศไทย
- ปรีชา หงส์ไกรเลิศ (2524) *ปรัชญาแห่งอุดมการณ์ทางการเมือง* กรุงเทพมหานคร วิชาการ
 พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และสายทิพย์ สุคติพันธ์ (2526) *การเมืองของเด็ก : กระบวนการสังคมปริทัศน์
 ทางการเมือง* กรุงเทพมหานคร เจ้าพระยาการพิมพ์
- พฤทธิสถาน ชุมพล (2539) “ระบบการเมือง : ความรู้เบื้องต้น” พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เพ็ญภักย์ มั่งสวัสดิ์ (2554, 7 กุมภาพันธ์) สัมภาษณ์โดย นางสาวสุวรรณี นามบุตร ชมรมคนรักอุดร
 บ้านหนองลีหุ หมู่ 12 ตำบลสามพร้าว อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
- เพ็ญศรีลาวัลย์ สายสิงห์ (2554, 6 มีนาคม) สัมภาษณ์โดย นางสาวสุวรรณี นามบุตร
 อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี
- ภัทรศิริ ชุงหล้า (2554, 8 มีนาคม) สัมภาษณ์โดย นางสาวสุวรรณี นามบุตร
 อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี
- เรื่องศิลป์ ทองน้อย (2554, 1 กุมภาพันธ์) สัมภาษณ์โดย นางสาวสุวรรณี นามบุตร ชมรมคนรักอุดร
 บ้านหนองลีหุ หมู่ 12 ตำบลสามพร้าว อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
- เรื่องศรี จันดา (2554, 8 มีนาคม) สัมภาษณ์โดย นางสาวสุวรรณี นามบุตร
 อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี
- วชิระ คำสืบ (2554, 5 กุมภาพันธ์) สัมภาษณ์โดย นางสาวสุวรรณี นามบุตร ชมรมคนรักอุดร
 บ้านหนองลีหุ หมู่ 12 ตำบลสามพร้าว อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
- วัลลภ ลำพาย (2534) “ความรู้สู่สังคมฤทธิผลทางการเมืองและความสนใจทางการเมืองของ
 ข้าราชการไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการ กรมส่งเสริมสหกรณ์ส่วนกลาง”
 สาขาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- วิรัช ประกันสิทธิ์ (2554, 10 มีนาคม) สัมภาษณ์โดย นางสาวสุวรรณี นามบุตร
อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี
- วิสัย ตาลอินทร์ (2554, 11 มีนาคม) สัมภาษณ์โดย นางสาวสุวรรณี นามบุตร
อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี
- วิระ แสงจันทร์ (2536) *ความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมืองของเด็กวัยรุ่น* โรงพิมพ์ศูนย์ส่งเสริม
และฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ สำนักส่งเสริมและฝึกอบรมกำแพงแสน
- สมบัติ ชำรงค์ชัยวงศ์. (2539) *ทัศนคติทางการเมืองของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร*
พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร โครงการเอกสารและตำรา คณะรัฐประศาสนศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- สังคม จันทมาตย์ (2554, 12 มีนาคม) สัมภาษณ์โดย นางสาวสุวรรณี นามบุตร
อำเภอกุดจับ จังหวัดอุดรธานี
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2532) *สังคมวิทยาการเมือง : หลักการและการประยุกต์* พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพมหานคร เจ้าพระยาการพิมพ์
- สุวรรณ สมบูรณ์ (2554, 13 มีนาคม) สัมภาษณ์โดย นางสาวสุวรรณี นามบุตร
อำเภอพิบูลย์รักษ์ จังหวัดอุดรธานี
- แสวง บุญมี (2537) “วัฒนธรรมทางการเมืองของครูประถมศึกษาระดับจังหวัด : ศึกษากรณีครู
ประถมศึกษาจังหวัดอิสานใต้” สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สำลี จันทร์อัมพร (2554, 14 มีนาคม) สัมภาษณ์โดย นางสาวสุวรรณี นามบุตร
อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
- หญิงศิริ กำหนด (2554, 14 มีนาคม) สัมภาษณ์โดย นางสาวสุวรรณี นามบุตร
144 หมู่ 6 ตำบลตูมใต้ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี
- หนูพิศ ทองทิพย์ (2554, 15 มีนาคม) สัมภาษณ์โดย นางสาวสุวรรณี นามบุตร
อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี
- อนิรุท โพธิ์เพชรเลียบ (2554, 5 กุมภาพันธ์) สัมภาษณ์โดย นางสาวสุวรรณี นามบุตร
ชมรมคนรักอุดร บ้านหนองลี หมู่ 12 ตำบลสามพร้าว อำเภอเมืองอุดรธานี
จังหวัดอุดรธานี
- อนุจินต์ ลาภนารณ์ (2546) “การกล่อมเกลางานการเมืองผ่านแบบเรียน : ศึกษาเฉพาะกรณี
แบบเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง

อเนก เหล่าธรรมทัศน์ (2543) *การเมืองของพลเมือง : ผู้สหัสวรรษใหม่* กรุงเทพมหานคร
โครงการจัดพิมพ์คบไฟ

อัครพล ทองมาก (2554, 16 มีนาคม) สัมภาษณ์โดย นางสาวสุวรรณี นามบุตร อำเภอคูแก้ว
จังหวัดอุดรธานี

Almond, Gabriel A. and Powell, G. Bingham Jr. (1980). *Comparative Politics Today :
A World View*. Boston: Little, brown.

Almond, Gabriel A., Verba, Sidney (1963) “ *The Civic Culture : Political Attitudes and
Democracy in Five Nations*” Boston, MA: Little, Brown and Company.

Coleman, James S. (1968) “*Education and Political Development*” Princeton. New Jersey
Princeton University Press.

Dawson, Richard and Prewitt, Kenneth. (1968) “*Political socialization: an analytic study*”
Boston Little Brown.

_____ (1969). *Political Socialization*. Boston : Little Brown.

Dean Jaros (1973). *Socialization to Politics*. New York : Praeger.

Dennis F. Thomson (1970) “*The democratic citizen : social science and democratic theory
in the twentieth century*” London : Cambridge U.P.

Easton, D. and J. Dennis (1969) “*Children in the Political System*” New York : McGraw-Hill
Book.

Langton, Kenneth P. (1969). *Political Socialization*. London : Oxford University Press.

Niemi, Richard (1973). *Political Socialization in Jeanne Knutson (e.d.) Hand Book of Political
Psychology*. San Francisco Jossey Bass.

Pye, Lucian W. (1962) “*Politics, Personality, and Nation Building: Burma’s Search for
Identity*” New Harven Yale University Press.

Rush, Michael, and Althoff, Philip (1971). *Introduction to Political Sociology*. Berkeley
Western Printing Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์แก่นำชมรมคนรักอุดร

แบบสัมภาษณ์แก่นำชมรมคนรักอุดร

วิทยานิพนธ์เรื่อง กระบวนการกล่อมเกลாத่างการเมืองของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตย
ต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) กรณีศึกษาจังหวัดอุดรธานี

ชื่อ-สกุล (ผู้ถูกสัมภาษณ์).....
 ชื่อ-สกุล (ผู้สัมภาษณ์).....
 สถานที่สัมภาษณ์..... วันที่.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างให้ตรงกับข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับตัวท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

25 – 34 ปี

35 – 44 ปี

45 – 54 ปี

55 – 64 ปี

65 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

ต่ำกว่า ป. 4

ชั้น ป. 4 – ป. 7

ม.ศ.1 – ม.ศ. 3 หรือ ม.1 – ม.3

ม.ศ. 4 ม.ศ 5 หรือ ม.4 – ม.6

ปวส. หรือ อนุปริญญา

ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

4. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกชมรมคนรักอุดร

 ต่ำกว่า 1 ปี 1 – 2 ปี 2 – 3 ปี ตั้งแต่ก่อตั้งชมรม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับ วิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือที่กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตย

ต่อต้านเผด็จการแห่งชาติใช้ในการกล่อมเกลາทางการเมือง

1. การรับสมัครสมาชิกชมรมคนรักอุดร กลุ่ม นปช.จากส่วนกลางได้เข้ามามีส่วนร่วม อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

2. โครงการแผนกิจสงเคราะห์ของชมรมคนรักอุดร ทางกลุ่ม นปช.จากส่วนกลางได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าการรับสมัครสมาชิก รวมถึงโครงการแผนกิจสงเคราะห์ของชมรม มีผลดี ผลเสียอย่างไร และมีส่วนในทางการเมืองอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

4. การจัดปราศรัยของชมรมคนรักอุดร ในแต่ละครั้งมีวัตถุประสงค์หลักอย่างไรบ้าง และกลุ่ม นปช.มีส่วนร่วมอย่างไร ในการจัดปราศรัยหรือมีการชุมนุมทางการเมืองในแต่ละครั้ง

.....

.....

.....

5. กิจกรรมอื่นๆ ที่ทาง นปช.เข้ามามีส่วนร่วมกับชมรมคนรักอุดรได้แก่อะไรบ้างและมีการ
ดำเนินการอย่างไร

.....
.....
.....

6. ท่านคิดว่าสื่อมีผลกับจำนวนสมาชิกหรือไม่ อย่างไรและสื่อประเภทใดที่ทำให้จำนวนสมาชิก
เพิ่มขึ้นมากที่สุด

.....
.....
.....

7. สื่อประเภทใดที่กลุ่ม นปช. เข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด และมีการดำเนินการอย่างไร

.....
.....
.....

8. เหตุผลใดที่ทำให้ท่านตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในการเคลื่อนไหวทางการเมืองในครั้งนี้

.....
.....
.....

9. ท่านคิดว่าเหตุผลใด หรือ ปัจจัยใดที่ทำให้มีประชาชนออกมาเคลื่อนไหวทางการเมือง

.....
.....
.....

10. ท่านมีอุดมการณ์,ความคิดหรือหลักการอย่างไรในการเข้าร่วมเป็นแกนนำของชมรมคนรักอุดร

.....
.....
.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศไทย

1. ท่านมีแนวคิดหรือแนวทางอย่างไรในการพัฒนาระบบประชาธิปไตยในประเทศไทย

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์สมาชิกชมรมคนรักอุดร

แบบสัมภาษณ์สมาชิกชมรมคนรักอุดร

วิทยานิพนธ์เรื่อง กระบวนการกล่อมเกลாதองการเมืองของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตย
ต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) กรณีศึกษาจังหวัดอุดรธานี

ชื่อ-สกุล (ผู้ถูกสัมภาษณ์).....
 ชื่อ-สกุล (ผู้สัมภาษณ์).....
 สถานที่สัมภาษณ์..... วันที่.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างให้ตรงกับข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับตัวท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

25 – 34 ปี

35 – 44 ปี

45 – 54 ปี

55 – 64 ปี

65 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

ต่ำกว่า ป. 4

ชั้น ป. 4 – ป. 7

ม.ศ. 1 – ม.ศ. 3 หรือ ม. 1 – ม. 3

ม.ศ. 4 ม.ศ. 5 หรือ ม. 4 – ม. 6

ปวส. หรือ อนุปริญญา

ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

4. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกชมรมคนรักอุดร

 ต่ำกว่า 1 ปี 1 – 2 ปี 2 – 3 ปี ตั้งแต่ก่อตั้งชมรม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับ วิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือที่กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตย

ต่อต้านเผด็จการแห่งชาติใช้ในการกล่อมเกลາทางการเมือง

1. เหตุผลใดที่ทำให้ท่านตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกชมรมคนรักอุดร

.....

.....

.....

2. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับโครงการพัฒนากิจสงเคราะห์ของชมรมคนรักอุดร

.....

.....

.....

3. การเป็นสมาชิกชมรมคนรักอุดรทำให้ท่านได้รับความสะดวกหรือข้อแตกต่างจากประชาชนทั่วไปที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของชมรมแต่เข้าร่วมกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองของชมรมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่าการเข้าร่วมรับฟังการปราศรัยมีผลทำให้ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารจากกลุ่ม นปช. ส่วนกลางหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

5. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางชมรมจัดขึ้นทุกครั้งหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

6. ท่านติดตามข้อมูลข่าวสารของชมรมคนรักอุดรหรือข่าวสารของกลุ่ม นปช. จากสื่อประเภทใดมากที่สุด และติดตามอย่างไร

.....

.....

.....

7. ท่านคิดว่าการเพิ่มขึ้นของจำนวนสมาชิกชมรมคนรักอุดรและประชาชนที่เข้าร่วมเคลื่อนไหวทางการเมืองมาจากสาเหตุใด

.....

.....

.....

8. เหตุผลใดที่ทำให้ท่านตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในการเคลื่อนไหวทางการเมืองในครั้งนี้

.....

.....

.....

9. ท่านคิดว่าเหตุผลใด หรือ ปัจจัยใดที่ทำให้มีประชาชนออกมาเคลื่อนไหวทางการเมือง

.....

.....

.....

10. ท่านคาดหวังอะไรบ้างจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของชมรมคนรักอุดร

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศไทย

1. ท่านมีแนวคิดหรือแนวทางอย่างไรในการพัฒนาระบบประชาธิปไตยในประเทศไทย

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวสุวรรณี นามบุตร
วัน เดือน ปีเกิด	29 สิงหาคม 2522
สถานที่เกิด	จังหวัดอุดรธานี
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
สถานที่ทำงาน	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
ตำแหน่ง	นักวิชาการพัสดุ สำนักงานอธิการบดี

